

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/sledztwa/sledztwa/oddzialowa-komisja-we-wroclawi/31469,Sledztwa-w-toku.html>
20.04.2024, 16:29

Śledztwa w toku

Zbrodnie komunistyczne

1. **Śledztwo S 66.2019.Zk w sprawie mającej miejsce od 25 marca 1982 do 15 czerwca 1984 roku w Szczecinie zbrodni komunistycznej, będącej zbrodnią przeciwko ludzkości, poprzez przekroczenie uprawnień przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego - Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Szczecinie i sędziów Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy poprzez bezprawne pozbawienie wolności Mariana G., Ryszarda S., Ireneusza J., Zdzisława Cz., Jerzego K., Henryka S., Krzysztofa M. i Tadeusza K. na okres powyżej dni siedmiu w postaci tymczasowego aresztowania, a następnie skazania wyrokiem z 16 grudnia 1982 roku, sygn. akt SoW 407/82, na kary bezwzględnego pozbawienia wolności, co stanowiło poważną represję polityczną wobec osób sprzeciwiających się bezprawnym rygorom stanu wojennego, czym działano na szkodę interesu publicznego i prywatnego pokrzywdzonych, t.j. o przestępstwo z art. 189§2 k.k. w zw. z art. 231§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. w zw. art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jedn. Dz. U. 2019, poz. 1882), które do tutejszej Komisji wpłynęło 7 października 2019 roku z Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Szczecinie i obecnie nadana mu została sygnatura S 66.2019.Zk.**

Ze zgromadzonego dotychczas materiału dowodowego wynika, że wszyscy pokrzywdzeni byli działaczami N.S.Z.Z. „Solidarność” w Szczecinie – do czasu wprowadzenia stanu wojennego jej legalnych struktur, a po 13 grudnia 1981 roku rozpoczęli kolportaż nielegalnej dla ówczesnych władz gazetki, w której prezentowali swoje krytyczne stanowisko wobec wprowadzenia stanu wojennego i jego autorów oraz informowali społeczeństwo o faktach nie podawanych do publicznej wiadomości przez komunistyczną władzę. W okresie od marca do kwietnia 1982 roku wszyscy zostali zatrzymani, a następnie tymczasowo aresztowani przez prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Szczecinie pod zarzutem działalności w nielegalnej organizacji i przekazywania w tychże pisemkach treści nieprawdziwych, mogących wywołać rozruchy i niepokoje społeczne. W sprawie tej wdrożono tryb doraźny, w którym zastosowanie tego środka zapobiegawczego było obligatoryjne. 16 grudnia 1982 roku zostali wszyscy skazani przez Wojskowy Sąd Garnizonowy w Bydgoszczy na sesji wyjazdowej w Szczecinie na kary bezwzględnego pozbawienia wolności w granicach od jednego roku do dwóch lat. W maju 1992 roku Sąd Najwyższy w wyniku rozpoznania rewizji

nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego uniewinnił wszystkich skazanych uznając, że nie zostały spełnione elementy strony podmiotowej i przedmiotowej czynu polegającego na rozpowszechnianiu nieprawdziwych wiadomości, a w fakcie, że skazani utworzyli nielegalną organizację bark jest społecznego niebezpieczeństwa czynu.

Zachodzi więc uzasadnione podejrzenie przekroczenia uprawnień przez prokuratorów i sędziów poprzez bezprawne pozbawienie wolności ówczesnych oskarżonych, a obecnych pokrzywdzonych.

W trakcie prowadzonego śledztwa przesłuchano już żyjących i mieszkających w Polsce pokrzywdzonych, uzyskano całość akt postępowania prowadzonego przeciwko nim w 1982 roku i akta osobowe prokuratorów i większości sędziów występujących w tej sprawie, które poddano oględzinom. W ostatnim czasie uzyskano już akta osobowe prowadzącego wówczas śledztwo prokuratora wojskowego, który żyje i jest obecnie prokuratorem w stanie spoczynku.

Oględzinom poddawane są także akta osobowe sędziów Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej, którzy utrzymali w mocy wyrok skazujący sądu I instancji. Dotychczas dokonano oględzin akt personalnych dwóch takich sędziów, a trwają czynności zmierzające do uzyskania takowych akt ostatniego z członków tego składu.

Dokonano również szczegółowej oceny pięciu spraw o charakterze tzw. politycznym z początku lat 80., w których w jakikolwiek sposób uczestniczył ostatni z żyjących sędziów ze składu orzekającego Wojskowego Sądu Garnizonowego w Bydgoszczy, ale analiza ta nie dała podstaw by uznać, że w tych sprawach sędzia ten sprzeniewierzył się swojemu zawodowi i wydawał orzeczenia tendencyjne, nieadekwatne do zebranego materiału dowodowego lub poczynionych ustaleń.

Uzyskano zeznania członków rodziny nieżyjącego obecnie pokrzywdzonego Ireneusza J. oraz występującego wówczas w tej sprawie ostatniego żyjącego obrońcy.

W ostatnim czasie zakończona została analiza dotycząca innych spraw prowadzonych przez prokuratora wojskowego, który w przedmiotowej sprawie prowadził śledztwo kończąc je sporządzeniem akt oskarżenia i występując przed sądem. Sporządzono protokoły oględzin tych akt, z których wynika, że prokurator ten w okresie trwania stanu wojennego w latach 1982 – 1983 aktywnie i z dużym zaangażowaniem prowadził postępowania przeciwko członkom opozycji antykomunistycznej, które w zdecydowanej większości kończył sporządzaniem aktów oskarżenia, a występując przed sądem oskarżenie popierał i żądał wymierzenia surowych kar, najczęściej w postaci bezwzględnego pozbawienia wolności. Dokonano już analizy innych spraw i wyroków prowadzonych przez tego prokuratora pod kątem ustalenia, czy prokurator ów i sędziowie wydający dany wyrok dopuścili się przekroczenia uprawnień orzekając karę, którą można uznać za sprzeczną z zebranymi w danej sprawie dowodami i stanowiącą przejaw represji funkcjonariuszy państwa komunistycznego wobec skazanych członków opozycji. Ocenie prawnej także poddano opisane w tychże zeznaniach zachowanie

się funkcjonariuszy M.O. i S.B. wobec pokrzywdzonych, a ówczesnych podejrzanych, w trakcie prowadzonych przeciwko nim postępowań w okresie stanu wojennego.

W związku z tym ustalono aktualne adresy zamieszkania osób, przeciwko którym prokurator ten prowadził postępowania zakończone skierowaniem sprawy wraz z aktem oskarżenia do sądu. Osoby te zostały już przesłuchane z pouczeniem o przysługujących im prawach pokrzywdzonego. W przypadku śmierci którejś z tych osób przesłuchano, w miarę możliwości, członków ich najbliższej rodziny. Z przyczyn obiektywnych (zły stan zdrowia, kategoryczna odmowa złożenia zeznań, śmierć pokrzywdzonego i nie ustalenie osób najbliższych) części z planowanych przesłuchań nie udało się zrealizować.

Przesłuchano też w charakterze świadka ostatniego żyjącego sędziego Piotra H. – wspomnianego wyżej członka składu orzekającego z 1982 roku – z pouczeniem o treści art. 183§1 k.p.k.. W swoich zeznaniach kategorycznie zaprzeczył by skazał pokrzywdzonych, a ówczesnych oskarżonych, z przyczyn politycznych i by, biorąc udział w wydaniu wyroku skazującego, w jakikolwiek sposób sprzeniewierzył się zasadzie niezawisłości sędziowskiej. W swoich zeznaniach ich obszerny fragment poświęcił na podkreślenie swojego zaangażowania w latach 80. na rzecz ruchu „Solidarność”, stwierdził, że sam, razem z żoną, współtworzył struktury tego związku w sądownictwie, a po wprowadzeniu stanu wojennego pomagał ukrywającym się działaczom „Solidarności” zdelegalizowanej przez komunistyczne władze. W celu weryfikacji tych twierdzeń zwrócono się ze stosownym zapytaniem do Zarządu Regionu „Solidarności” w Pile, skąd uzyskano odpowiedź, z której nie wynika by świadek pomagał wymienionym przez siebie osobom, ale faktycznie wraz z żoną tworzył struktury „Solidarności” w Pile i Wałczu. Dla jednoznacznego wyjaśnienia kwestii jego udziału we współtworzeniu uchwał związkowych i wydawaniu opinii prawnych dla związku należy zwrócono się do Archiwum Komisji Krajowej „Solidarności”. Z uzyskanej odpowiedzi i nadesłanych kserokopii stosownych dokumentów wynika, że sędzia ten wraz ze swoją żoną faktycznie aktywnie uczestniczyli w pracach N.S.Z.Z. „Solidarność” w pilskim wymiarze sprawiedliwości i jego postawa nie budzi zastrzeżeń.

W ostatnim czasie przeprowadzono szczegółową analizę zakwestionowanych przez ówczesne władze nielegalnych wydawnictw i prasy związkowej, których treści były podstawą skazania w grudniu 1982 roku obecnych pokrzywdzonych pod kątem ustalenia, czy treści te mogły być faktycznie uznane za nieprawdziwe i mogły wywołać niepokój publiczny. Analiza tych pozycji wskazuje, że w żadnej mierze nie nawoływały one do zakłócania porządku publicznego i nie zawierały nieprawdy, natomiast jest tam szereg artykułów, analiz i wzmianek o bieżącej, ówczesnej sytuacji. Materiały te są, jak na ówczesne realia, wręcz stonowane, napisane językiem kulturalnym, bez agresji i pozbawione jakichkolwiek wulgaryzmów.

W związku z tym prokuratorowi Markowi A. z Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Szczecinie odpowiedzialnemu za tymczasowe aresztowania ówczesnych

podejrzanych, a obecnych pokrzywdzonych, który także sporządził akt oskarżenia i oskarżenie to popierał przed sądem żądając surowych kar, przedstawiono stosowne zarzuty poprzez rozdzielenie tychże zachowań w stosunku do każdego pokrzywdzonego na trzy odrębne czyny polegające na bezprawnym pozbawieniu wolności poprzez tymczasowe aresztowanie, sporządzenie aktu oskarżenia i żądanie przed sądem wymierzenia surowych kar. W sprawie tej został już sporządzony akt oskarżenia, który wraz z aktami sprawy przesłano według właściwości miejscowej do Sądu Rejonowego Szczecin Prawobrzeże i obecnie oczekiwane jest wyznaczenie terminu rozprawy.

Z uwagi na fakt, iż wobec Marka A. wykonano już praktycznie wszystkie czynności dowodowe z uwagi na pragmatykę procesową dotyczące go materiały wyłączono do odrębnego postępowania i zarejestrowano je pod sygnaturą akt S 58.2022.Zk. Podobnie uczyniono wobec zmarłych członków sądu I instancji i członków Izby Wojskowej Sądu Najwyższego, którzy wyrok Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego utrzymali w mocy oraz innych prokuratorów Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Szczecinie i sędziów Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy, którzy tymczasowe aresztowanie w tej sprawie przedłużali bądź utrzymywali w mocy oddalając każdorazowo wnioski o jego uchylenie lub rozpoznając zażalenia za jego zastosowanie. W tym zakresie stosowne materiały wyłączono i nowo zarejestrowane o te czyny postępowania umorzono wobec śmierci sprawców. Ponadto ustalono, że nadal żyje trzech byłych sędziów Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy i co do nich także stosowne materiały wyłączono. Z uwagi na fakt, że dwaj z nich korzystają z ochrony prawnej immunitetu wystąpiono do Sądu Najwyższego o wydanie zezwolenia na pociągnięcie ich do odpowiedzialności karnej i w stosunku do jednego z nich – Edwarda M. zapadła już uchwała odmawiająca uchylenia mu immunitetu, która została zaskarżona przez prokuratora i obecnie oczekiwane jest wyznaczenie terminu posiedzenia w II instancji, a sprawa drugiego – Wojciecha J. oczekuje na wyznaczenie stosownego terminu w I instancji. Ostatni z żyjących sędziów – Andrzej B. – nie jest objęty ochroną w postaci immunitetu i w jego sprawie skierowano już akt oskarżenia do Wojskowego Sądu Garnizonowego w Poznaniu, a obecnie oczekiwane jest rozpoznanie jego sprawy.

Do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego wystąpiono natomiast, w sprawie macierzystej S 66.2019.Zk, z wnioskiem o uchylenie immunitetu wspomnianemu sędziemu Piotrowi H., który wchodził w skład orzecznicy Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy. Jest to jedyny żyjący sędzia spośród wszystkich członków składów orzeczniczych sądów obu instancji. Dotychczas nadal nie wyznaczono terminu posiedzenia.

2. **Śledztwo o sygn. S 46.2022.Zk w sprawie zbrodni komunistycznych:**

- zabójstwa 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie **Mieczysława Poźniaka** dokonanego przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, poprzez oddanie w jego kierunku

strzału z nieustalonej broni palnej amunicją ostrą, co spowodowało przestrzał poziomy jamy brzusznej z wlotem na brzuchu w okolicy pępka, a wylotem w okolicy lędźwiowej na wysokości kręgu IV lędźwiowego z uszkodzeniem jelita, tętnicy i żyły biodrowej po stronie prawej z następowym krwawieniem wstrząsopochodnym do żołądka z przenikania skutkującymi zgon, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 148 § 2 p. 4 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

- zabójstwa 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie **Andrzeja Trajkowskiego**, dokonanego przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, poprzez oddanie w jego kierunku strzału z nieustalonej broni palnej amunicją ostrą, co spowodowało przestrzał lewej połowy twarzy i mózgowiczaszki z rozległymi obrażeniami kości jarzmowej i szczękowej oraz części podstawy czaszki skutkującymi zgon, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 148 § 2 p. 4 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

- oddania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie strzałów amunicją ostrą z nieustalonej broni palnej w kierunku **Michała Adamowicza** przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, co spowodowało przestrzał prawej połowy głowy powodujący uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego z wlotem pocisku w okolicy potylicznej prawej a wylotem w okolicy ciemieniowej prawej skutkującymi jego zgon 5 września 1982 roku, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 148 § 2 p. 4 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

- usiłowania zabójstwa 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie fotoreportera **Krzysztofa Raczkowiaka** polegającej na oddaniu strzału z nieustalonej broni palnej amunicją ostrą przez jednego z funkcjonariuszy ZOMO, będącego zarazem funkcjonariuszem państwa komunistycznego, w kierunku jego głowy podczas wykonywania przez niego zdjęcia, co stanowi rodzaj represji, ale do zamierzonego celu nie doszło na skutek uchylenia się od strzału przez Krzysztofa Raczkowiaka i zejścia z linii toru lotu pocisku, t.j. o czyn z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 p. 4 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

- usiłowania zabójstwa 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie **Edwarda Kimela** polegającej na oddaniu w jego kierunku serii strzałów amunicją ostrą z nieustalonej broni palnej przez okienko piwniczne, kiedy schronił się on w swoim

pomieszczeniu piwnicznym, przez jednego z funkcjonariuszy M.O. lub ZOMO będącego zarazem funkcjonariuszem państwa komunistycznego, co stanowi formę represji, ale do zamierzonego celu nie doszło na skutek ukrycia się Edwarda Kimela za murkiem wewnątrz piwnicy, t.j. o czyn z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§2 p. 4 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, ciężkiego kalectwa u **Ireneusza Lao** na skutek użycia broni palnej z amunicją ostrą w postaci przestrzału kolana prawego z całkowitym rozfragmentowaniem kłykcia bocznego kości udowej, stłuczeniem nerwu strzałkowego, rozległymi ubytkami tkanek miękkich dołu podkolanowego powodującymi znaczne ograniczenie ruchomości podudzia w stawie kolanowym, stopy w stawie skokowym, tzw. końskie ustawienie stopy, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, choroby realnie zagrażającej życiu u **Henryka Huzarewicza** na skutek użycia broni palnej z amunicją ostrą w postaci stycznego przestrzału przedramienia prawego, powłok brzusznych i ręki lewej z następowym krwiakiem powłok brzusznych i uszkodzeniem sieci większej, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, ciężkiego kalectwa u **Edwarda Wertki** na skutek użycia broni palnej z amunicją ostrą w postaci przestrzału barku prawego z wieloodłamowym złamaniem kości ramieniowej w obrębie nasady bliższej, porażeniem nerwu promieniowego, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa

komunistycznego, istotnego zszpecenia ciała u **Szymona Stafiniaka** na skutek użycia broni palnej z amunicją ostrą w postaci rozległej rany dartej małżowiny usznej lewej i okolicy przymałowinowej z oparzeniami I stopnia i prawie zwęgleniem skóry w jej obrębie, uszkodzeniem chrząstki małżowiny, oparzeniem skóry głowy owłosionej i szyi, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, choroby realnie zagrażającej życiu u **Ryszarda Stefanowicza** na skutek użycia granatu łzawiącego w postaci rany postrzałowej głowy w okolicy ciemieniowej prawej z wieloodłamowym złamaniem otwartym kości ciemieniowej, uszkodzeniem opony twardej i mózgu z niewielkim bezpostaciowym odłamkiem metalicznym w jamie czaszki, krwiakiem i innymi ranami drobnymi powłok miękkich czaszki i naskórka twarzy, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na zdrowiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 156§1 pkt 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, na skutek wystrzału petardy, obrażeń ciała u **Brygidy Wieczorek** w postaci rany postrzałowej tkanek miękkich podudzia lewego z uszkodzeniem mięśnia prostego uda, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, obrażeń ciała u **Andrzeja Dudziaka** w postaci ran postrzałowych tkanek miękkich podudzia lewego z towarzyszącym złamaniem otwartym kości piszczelowej lewej powstałych od odłamków petard lub gazów łzawiących, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa

komunistycznego, obrażeń ciała u **Mirosława Kwiatkowskiego** w postaci rany postrzałowej powłok miękkich czaszki o charakterze rozległej rany dartej tych powłok w okolicy ciemieniowej prawej z obecnością opalenia włosów i skóry, spowodowanej wybuchem petardy i działaniem jej odłamków, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, obrażeń ciała u **Kazimierza Rusina** w postaci przestrzału z broni palnej amunicją ostrą tkanek miękkich biodra lewego, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, obrażeń ciała u **Mieczysława Chmielewskiego** w postaci rany dartej powłok miękkich czaszki w okolicy ciemieniowej lewej spowodowanej stycznym postrzałem petardą albo granatem łzawiącym ewentualnie zrykoszetowanym pociskiem, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, obrażeń ciała u **Henryka Tereszkiewicza** w postaci rany cięto – szarpanej okolicy czołowo - skroniowej, które to obrażenia powodują naruszenie czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu, co stanowi formę represji, t.j. o czyn z art. 157§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z roku 2007),

– pobicia 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy M.O., będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, jednego z uczestników demonstracji ulicznej **Stanisława Śniega** poprzez wielokrotne zadawanie mu uderzeń po całym ciele pałkami milicyjnymi, co stanowi formę represji, przez co narazili go na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego naruszenia czynności narządów ciała, t.j. o czyn z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18

grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z 2007 roku),

- pobicia 31 sierpnia lub na początku września 1982 roku w Lubinie przez funkcjonariuszy M.O., będącymi jednocześnie funkcjonariuszami państwa komunistycznego, jednego z uczestników demonstracji ulicznej **Michała Henczela** poprzez wielokrotne zadawanie mu uderzeń po całym ciele rękami i pałkami milicyjnymi podczas zatrzymania w jego mieszkaniu, a następnie po doprowadzeniu w Komendzie Miejskiej M.O., co stanowi formę represji, przez co narazili go na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego naruszenia czynności narządów ciała, t.j. o czyn z art. 158§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z 2007 roku),

- utrudniania w okresie od 31 sierpnia do nieustalonego dnia września 1982 roku w Lubinie postępowania karnego prowadzonego przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową we Wrocławiu w sprawie śmierci Andrzeja Trajkowskiego, Mieczysława Poźniaka i Michała Adamowicza oraz spowodowania uszkodzeń ciała u Edwarda Wertki, Ireneusza Lao i innych, prowadzonego pod sygnaturą akt Pg-Śl-II-339/82, poprzez wydanie polecenia Dyrektorowi Lubińskiego Przedsiębiorstwa niezwłocznego uprzątnięcia śladów zamieszek ulicznych m.in. w postaci zatynkowania śladów przestrzelin w budynkach po użyciu przez siły porządkowe amunicji ostrej, co pozostawało w związku ze stosowaniem represji na szkodę uczestników demonstracji antykomunistycznej 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie, t.j. o czyn z art. 239§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. 63 poz. 424 z 2007 roku),

- przekroczenia uprawnień w okresie od 31 sierpnia 1982 do 8 kwietnia 1983 roku w Lubinie, Warszawie i Wrocławiu przez funkcjonariuszy publicznych, będących zarazem funkcjonariuszami państwa komunistycznego, w osobach prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej poprzez wywieranie nacisków na prowadzącego śledztwo Pg-Śl-II-339/82 prokuratora Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu Miłana Senka co do sposobu zakończenia śledztwa, a w szczególności przyjętej podstawy umorzenia pozostającej w sprzeczności z ustalonym stanem faktycznym i zgromadzonym materiałem dowodowym, co pozostawało w związku ze stosowaniem represji na szkodę uczestników demonstracji antykomunistycznej w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku, t.j. o czyn z art. 231§1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jednolity Dz. U. 63 poz. 424 z 2007 roku z późn. zm.).

Przedmiotowe śledztwo prowadzone do tej pory pod sygn. S 34.2006.Zk - zostało umorzone postanowieniem z dnia 15 września 2011 r. na podstawie art. 322 § 1

kpk i art. 17 § 1 pkt. 6 kpk, tj. wobec niewykrycia sprawców czynów oraz wobec przedawnienia karalności czynów.

W przebiegu dotychczas prowadzonego postępowania ustalono co następuje. W dniu 31 sierpnia 1980 r., po okresie wielotygodniowych strajków w całej Polsce mających na celu wywalczenie należnych wolności obywatelskich i poprawę warunków życia Polaków - doszło w Gdańsku do podpisania Porozumień Sierpniowych pomiędzy ówczesną władzą Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a rodzącym się niezależnym ruchem związkowym reprezentującym strajkujących, który wkrótce przybrał nazwę Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Ówczesna władza od samego początku po zawarciu tych Porozumień dążyła do konfrontacji z niezależnym ruchem związkowym i jednocześnie w najściślejszej tajemnicy opracowywała plany wprowadzenia stanu wyjątkowego lub wojennego na terenie Polski, który miał na celu ostateczne spacyfikowanie poszerzającej się sfery wolności w Polsce, całkowicie wtedy uzależnionej politycznie i gospodarczo od władz Związku Radzieckiego. Ostatecznie, 13 grudnia 1981 roku ówczesne władze komunistyczne wprowadziły na terenie całego kraju stan wojenny jednocześnie dokonując masowych aresztowań członków i działaczy „Solidarności”, zawieszając działalność praktycznie wszystkich instytucji politycznych, kulturalnych i społecznych w Polsce, wprowadzając godzinę milicyjną, zakaz przemieszczania się obywateli między województwami i cenzurę korespondencji, przerywając połączenia telefoniczne, które po ich przywróceniu były w pełni kontrolowane. 31 sierpnia 1982 r. podziemne wtedy struktury zdelegalizowanej przez władze „Solidarności” postanowiły w sposób pokojowy uczcić II rocznicę wspomnianych Porozumień Sierpniowych organizując w całym kraju wiece i demonstracje uliczne, podczas których społeczeństwo upomniało się o należne mu prawa i wolności. Do jednej z takich demonstracji doszło tego dnia w Lubinie. O jej pokojowym charakterze świadczy treść ulotki organizującej ją lubińskiej „Solidarności”: „31 sierpnia o godz. 15,30 spotykamy się na Placu Wolności w Lubinie przynosząc ze sobą kwiaty celem ułożenia kwietnego krzyża, by w ten sposób dać wyraz wierności ideom „Solidarności”. Nasza manifestacja winna mieć charakter pokojowy. Pamiętajmy! Bądźmy poważni, rozważni i uważni.” Rozpoczęła się ona około godziny 15,30 w centrum miasta na Placu Wolności. Jej uczestnicy z wcześniej przyniesionych kwiatów ułożyli krzyż. Kwiaty były symbolicznie przepasane czarnymi szarfami z napisem „Solidarność”. Następnie odśpiewali pieśni patriotyczne i religijne, po czym zaczęli głośno krzycheć hasła wolnościowe typu: „Precz z komuną!”, „Uwolnić Lecha!”, „Precz z juntą” i podnosili do góry ręce z ułożonymi dwoma palcami w kształcie litery „V” oznaczającej zwycięstwo. W tym czasie nie doszło do żadnych zamieszek ani zniszczenia mienia. Mimo to Plac Wolności zaczęły otaczać coraz większe siły milicyjne, złożone w pierwszej fazie z funkcjonariuszy miejscowej Komendy Miejskiej M.O.. Kiedy ludzie zaczęli się rozchodzić, a jeden z organizatorów wiece, działacz „Solidarności” – Stanisław Śnieg podziękował za

udział. Wtedy Zastępca Komendanta Miejskiego M.O. w Lubinie zaczął w agresywny i nieadekwatny do sytuacji sposób nawoływać przez głośnik do natychmiastowego rozejścia się. Jednocześnie w pobliżu demonstrantów cały czas jeździł radiowóz milicyjny, przez którego dach jeden z funkcjonariuszy filmował uczestników wiecu. Takie działania sił porządkowych wywoływały na coraz większą agresję wśród tłumu, który zaczął wyzywać milicjantów od gestapowców. W pewnym momencie ze strony milicji zaczęto używać gazów łzawiących, które ludzie próbowali odrzucać w stronę milicji. W tym czasie interweniowali funkcjonariusze z miejscowej Komendy Miejskiej M.O. w Lubinie oraz jednostki NOMO, czyli Nieetatowych Oddziałów Milicji Obywatelskiej, składające się z funkcjonariuszy milicji na co dzień pełniących służbę w swoich jednostkach macierzystych, najczęściej komisariatach, którzy zostali powołani na zasadzie „pospolitego ruszenia” do konkretnej akcji. Brali w niej także udział funkcjonariusze ORMO (Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej) wyposażeni jedynie w pałki służbowe. Podobnie broni palnej nie posiadali zmobilizowani również na akcję funkcjonariusze ROMO, czyli Rezerwowych Oddziałów Milicji Obywatelskiej, którzy oprócz pałek zostali wyposażeni także w tarcze ochronne i hełmy. Doszło do coraz większego chaosu, a nie mogący zapanować nad sytuacją inny Zastępca Komendanta Miejskiego M.O. w Lubinie zwrócił się za pośrednictwem Komendy Wojewódzkiej M.O. w Legnicy o pomoc w postaci skierowania do Lubina uzbrojonej w karabiny kbkak jednostki ZOMO w Legnicy. Ostatecznie z Legnicy udały się dwa plutony funkcjonariuszy ZOMO uzbrojonych w karabiny kbkak kal. 7,62 mm., a ponadto tzw. drużyna specjalna składająca się z siedmiu funkcjonariuszy uzbrojonych jedynie w broń palną w postaci pistoletów P – 63. Drużyna specjalna poruszała się nieoznakowanym samochodem Nysa. Na skutek użycia przez funkcjonariuszy sił porządkowych broni palnej z amunicją ostrą zginęło trzech uczestników demonstracji, a kilkunastu innych zostało rannych. Tego samego dnia 31 sierpnia 1982 r. Prokuratura Garnizonowa we Wrocławiu wszczęła śledztwo, sygn. akt Pg ŚI II-339/82, „w sprawie śmierci cyw. Andrzeja Trajkowskiego i cyw. Mieczysława Poźniaka zaistniałej w dniu 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie podczas zajęć ulicznych”. 5 września 1982 roku zmarł w szpitalu trzeci uczestnik manifestacji Michał Adamowicz. W toku tego śledztwa ustalono pozostałe osoby ranne w wyniku działań sił porządkowych. W ramach śledztwa przesłuchano osoby pokrzywdzone, które zgodnie zeznały, że użycie siły przez milicję, a zwłaszcza amunicji ostrej, było zupełnie bezzasadne, a także kierownictwo Komendy Miejskiej M.O. w Lubinie. Ponadto przesłuchano niektórych innych uczestników demonstracji oraz dużą liczbę funkcjonariuszy zarówno z Komendy Miejskiej M.O. w Lubinie, jak i ZOMO z Legnicy – biorących udział w pacyfikacji manifestacji. Generalnie można stwierdzić, że uczestnicy demonstracji w przeważającej większości twierdzili, że użycie siły i broni przez milicję było niecelowe i nieadekwatne do sytuacji, natomiast funkcjonariusze zeznali, że to tłum był bardzo agresywny, czuli oni zagrożenie dla ich życia i zdrowia, co zmusiło ich do użycia gazów łzawiących, a w ostateczności broni palnej, bowiem ludzie

rzucali w nich nie tylko kamieniami, ale i butelkami z benzyną. Prokurator wojskowy prowadzący wówczas śledztwo powołał biegłego lekarza w celu ustalenia bezpośredniej przyczyny zgonu Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza. Dokonał on również oględzin rejonu Placu Wolności w Lubinie i terenu przyległego (ulic Odrodzenia, Kopernika, Piastowskiej). W trakcie tych oględzin ujawniono liczne przestrzeliny po pociskach znajdujące się w pobliskich budynkach, szybach sklepowych, znakach drogowych oraz ślady po ubytku tynku, odpryski asfaltu. W sumie naliczono około 150 przestrzelin o różnych wymiarach, na wysokości od 80 do 170 cm. Dokonano także oględzin kilku radiowozów M.O. uszkodzonych podczas demonstracji. Jednym z przesłuchanych w powyższym śledztwie świadków był Edward Kimel, który zeznał, że obserwował przebieg manifestacji koło swojego domu przy ulicy Piastowskiej. W pewnym momencie ludzie zaczęli krzyczeć „strzelają z ostrej!” i uciekać w różnych kierunkach. Edward Kimel słyszał charakterystyczny świst lecących pocisków, a z pobliskich budynków sypał się tynk. Wkrótce spostrzegł, że z jadącego radiowozu Nyska znajdujący się w niej funkcjonariusze strzelają seriami z broni długiej, czyli kbkak, przez rozsunięte drzwi boczne w kierunku ludzi uciekających w stronę mostku na pobliskiej rzeczce i w pewnej chwili jeden z biegnących mężczyzn upadł. Kiedy znajdujący się w pobliżu ludzie chcieli podnieść leżącego mężczyznę, nadjechała druga Nyska milicyjna i znajdujący się w niej funkcjonariusze także strzelali seriami z broni palnej, co uniemożliwiło pomoc. Edward Kimel obserwował przebieg tych wydarzeń z odległości około 100 metrów i udał się do swojego mieszkania. Po pewnym czasie na prośbę żony udał się do piwnicy po węgiel. W czasie, kiedy znajdował się na korytarzu przy wejściu do klatki został wrzucony granat z gazem łzawiącym, a kiedy chciał go odrzucić na zewnątrz przez drzwi wejściowe, budynek został ostrzelany kilkoma pociskami, po czym wrzucono jeszcze dwa granaty łzawiące i padła kolejna seria strzałów z amunicji bojowej przez okno. W końcu Edward Kimel wręcz uciekł do piwnicy i wtedy nieznaną osobą, najprawdopodobniej funkcjonariusz sił porządkowych, wykopał butem okienko piwniczne, przez które wrzucił granat z gazem łzawiącym. Gdy świadek chciał wyrzucić granat z powrotem na zewnątrz, przez to samo okienko padła seria strzałów z karabinu. Jako dowód w sprawie Edward Kimel przekazał rdzeń pocisku, który znalazł w swoim mieszkaniu. Dokonane niezwłocznie oględziny wspomnianej piwnicy pozwoliły na ujawnienie 14 śladów po postrzałach znajdujących się w ścianie usytuowanej na wprost okienka, jednocześnie ujawniono na ścianie korytarza 5 kolejnych otworów po przestrzelinach, a na ścianie zewnętrznej budynku 20 śladów po przestrzelinach i 2 ślady na drzewie stojącym przed budynkiem. Powołany w sprawie biegły lekarz sądowy po dokonaniu oględzin zewnętrznych i otwarciu zwłok Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza stwierdził, że bezpośrednią przyczyną szybkiej i gwałtownej śmierci pierwszego z nich był ciężki wstrząs urazowo-krwotoczny spowodowany uszkodzeniem postrzałowym niektórych narządów jamy otrzewnej oraz kręgosłupa, zwłaszcza tętnicy i żyły

biodrowej po stronie prawej z następowym wstrząsopochodnym krwawieniem do żołądka z przenikania, a drugiego rozległe uszkodzenia mózgowia i kośćca czaszki spowodowane pociskiem broni palnej. W przypadku Michała Adamowicza jako przyczynę śmierci ustalono postrzał prawej połowy głowy powodujący uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego. W zakresie obrażeń jakich doznali ranni uczestnicy demonstracji bądź osoby postronne, powołano biegłych – lekarzy specjalistów medycyny sądowej z Zakładu Kryminalistyki Komendy Głównej M.O. w Warszawie. W swoich opiniach biegli ci stwierdzili, że obrażenia jakich doznali Ryszard Stefanowicz, Brygida Wieczorek, Andrzej Dudziak powstały w wyniku działania środków chemicznych będących na wyposażeniu pododdziałów M.O. uczestniczących w akcjach porządkowych. Edward Wertka odniósł obrażenia w wyniku strzału z dalszej odległości, ale nie można wykluczyć rykoszetu; Kazimierz Rusin odniósł obrażenia w wyniku strzału bezpośredniego, ale z odległości 500 – 550 metrów, a w takim przypadku trafienie człowieka będącego w ruchu może być tylko przypadkowe. Obrażenia jakich doznali Ireneusz Lao i Henryk Huzarewicz mogły powstać zarówno na skutek strzału bezpośredniego jak również w wyniku rykoszetu, szczególnie w przypadku tego drugiego, który w chwili zranienia stał na drodze asfaltowej. Ten sam zespół biegłych ustalił, że Andrzej Trajkowski i Mieczysław Poźniak zostali trafieni pociskami, które rykoszetowały po odbiciu się od jezdni. W przypadku Michała Adamowicza biegli nie byli w stanie wydać jednoznacznej opinii o przyczynie jego zgonu pod kątem balistycznym, bowiem dane lekarskie zawarte w aktach sprawy nie pozwoliły na ustalenie wlotu i wylotu pocisku ani też na jakiegokolwiek ustalenia z zakresu balistyki zewnętrznej. W sprawie powołano także biegłych z zakresu balistyki z Szefostwa Wojskowej Służby Wewnętrznej w Warszawie w celu przeprowadzenia badań balistycznych i kryminalistycznych broni typu kbkak i P – 63 wraz z pociskami kal. 9 mm. i 7,62 mm zabezpieczonymi na miejscu zdarzenia. Na podstawie przeprowadzonych badań biegli stwierdzili, że najprawdopodobniej dowodowe pociski zostały wystrzelone z innych egzemplarzy broni niż tej dostarczonej do badań. Zasięgnięto również opinii Instytutu Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie dla ustalenia, czy w pobranych wycinkach skóry brzucha Mieczysława Poźniaka i skóry twarzy Andrzeja Trajkowskiego znajdują się ślady drobin prochu lub metalu oraz jakiego pochodzenia i charakteru są zmiany skóry prawej dłoni Mieczysława Poźniaka. Z treści opinii zespołu biegłych wynika, że na obu wycinkach skóry z obrażeniami postrzałowymi i w początkowych odcinkach kanałów postrzałowych Andrzeja Trajkowskiego nie stwierdzono śladów osmalenia ani obecności ziaren prochu, natomiast na wycinku skóry dłoni Mieczysława Poźniaka ustalono, że jeden z biegunów wgniecenia jest zaokrąglony i w obrazie mikroskopowym widoczne są pęknięcia naskórka wzdłuż granicy wgniecenia oraz wzdłuż jednego z bocznych brzegów. Po przeprowadzeniu opisanego wyżej postępowania dowodowego prokurator Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu Miłan Senk na mocy postanowienia z 8 kwietnia 1983 roku, sygn. akt Pg – śl – II – 339/82, ostatecznie umorzył śledztwo „w sprawie śmierci Andrzeja

Trajkowskiego, Mieczysława Poźniaka i Michała Adamowicza oraz uszkodzeń ciała, jakich doznali Ireneusz Lao, Henryk Huzarewicz, Edward Wertka, Kazimierz Rusin od postrzałów spowodowanych przez nieustaloną bliżej grupę funkcjonariuszy M.O. wobec działania w granicach obrony koniecznej”, t.j. na zasadzie art. 11 p. 1 k.p.k. w zw. z art. 22§1 i 2 k.k. natomiast „w sprawie uszkodzeń ciała Brygidy Wieczorek, Ryszarda Stefanowicza, Andrzeja Dudziaka, Szymona Stafiniaka, Henryka Tereszkiewicza, Mirosława Kwiatkowskiego i Mieczysława Chmielewskiego spowodowanych użyciem przez siły porządkowe środków chemicznych wobec niepopelnienia czynu przestępnego”, t.j. na zasadzie art. 11 pkt. 1 k.p.k. W uzasadnieniu tej decyzji prokurator podkreślił dużą agresję tłumu, który najpierw nie posłuchał wezwania do rozejścia się, a następnie sam zaatakował funkcjonariuszy M.O. Uznano, że ofiary śmiertelne i osoby ranne to wynik nieszczęśliwego rykoszetowania pocisków odbitych od podłoża lub budynków, w które strzelali funkcjonariusze. Nie ustalono jednak personalnie żadnego funkcjonariusza, który użył broni palnej powodując obrażenia ciała u uczestników demonstracji. Z kolei bezpośrednie postrzelenie w głowę Michała Adamowicza było, zdaniem prokuratora wojskowego, przypadkowe, bo stał on akurat na linii strzału oddanego przez funkcjonariusza w mur zabytkowy, w którym była dziura i pocisk przelatując przypadkowo przez tę dziurę trafił pechowo w głowę Michała Adamowicza, który na skutek odniesionych obrażeń zmarł w szpitalu w Lubinie 5 września 1982 roku. Podobnie charakter przypadkowy miało postrzelenie Kazimierza Rusina. Charakter rykoszetowy miało natomiast postrzelenie Ireneusza Lao, Henryka Huzarewicza i Edwarda Wertki. W stosunku do pozostałych pokrzywdzonych – Brygidy Wieczorek, Ryszarda Stefanowicza, Andrzeja Dudziaka, Szymona Stafiniaka, Henryka Tereszkiewicza, Mirosława Kwiatkowskiego i Mieczysława Chmielewskiego - prokurator uznał, że doznane przez nich obrażenia zostały spowodowane przez zgodne z prawem w zaistniałej sytuacji użycie środków chemicznych i w tym zakresie nie doszło w ogóle do popełnienia przestępstwa. Treść powyższego uzasadnienia wskazuje, że prokurator wojskowy swoje ustalenia oparł jedynie na zeznaniach funkcjonariuszy sił porządkowych praktycznie w ogóle nie biorąc pod uwagę i nie odnosząc się do zeznań osób pokrzywdzonych i wielu świadków wydarzeń z 31 sierpnia 1982 na ulicach Lubina, którzy zeznali, że działanie milicji i ZOMO, a w szczególności użycie amunicji ostrej, było niczym nieuzasadnione, sprawiało wrażenie wręcz „polowania na ludzi”, a demonstranci w żaden sposób nie zagrażali bezpieczeństwu milicjantom, bowiem manifestacja miała od początku swojego założenia charakter pokojowy i kiedy zbliżała się ku końcowi jej uczestnicy zostali niespodziewanie zaatakowani przez milicję i ZOMO. Warto też podkreślić, że prokurator wojskowy w swojej decyzji w ogóle nie rozpoznał wątku strzelania z broni ostrej do Edwarda Kimela przez okienko piwniczne, kiedy ten zszedł do piwnicy w swoim bloku. Na powyższe postanowienie zażalenie złożyli Kazimierz Rusin, Ireneusz Lao, Edward Wertka, Brygida Wieczorek i Andrzej Dudziak. Zostało ono jednak nieuwzględnione przez prokuratora Śląskiego Okręgu Wojskowego,

który zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. Przez ponad 8 lat w sprawie tej nie wykonywano żadnych czynności przez organa wymiaru sprawiedliwości aż do czasu zmiany ustrojowej w Polsce. Dopiero 15 października 1991 roku, na skutek ponownej analizy sprawy dokonanej przez Departament Prokuratury w Ministerstwie Sprawiedliwości, prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Legnicy podjął na nowo umorzone śledztwo podkreślając w uzasadnieniu, że było ono prowadzone przez Prokuraturę Garnizonową we Wrocławiu „mało wnikliwie i tendencyjnie.” W toku prowadzonego następnie śledztwa po jego podjęciu, grupa prokuratorów z Prokuratury Wojewódzkiej w Legnicy przeprowadziła bardzo wnikliwie i wielowątkowe śledztwo o sygnaturze II Ds 40/91/S. W jego ramach ponownie przesłuchano wszystkie osoby, które były już przesłuchane w toku śledztwa prowadzonego w latach 80. przez Prokuraturę Wojskową. W toku tego śledztwa prowadzący je prokuratorzy przesłuchali praktycznie wszystkich żyjących funkcjonariuszy sił porządkowych biorących udział w pacyfikacji na ulicach Lubina. Przeprowadzono również na terenie Lubina zakrojony na szeroką skalę eksperyment procesowy z udziałem pokrzywdzonych i ich rodzin, funkcjonariuszy sił porządkowych biorących udział w akcji 31 sierpnia 1982 roku oraz przedstawiciele powstałego po przemianach ustrojowych w Polsce Towarzystwa Pamięci Ofiar Zbrodni Lubińskiej mający na celu odtworzenie przebiegu zdarzeń z 31 sierpnia 1982 roku oraz ustalenie funkcjonariuszy ZOMO, którzy oddali w kierunku pokrzywdzonych strzały z broni palnej. W oparciu o zeznania świadków i ich relacje składane także do protokołu eksperymentu w trakcie jego trwania odtworzono w miarę możliwości, po 10 latach, wiernie przebieg wypadków. Powołano również biegłego z Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji z zakresu fotografiki w celu powiększenia nadesłanych do badań zdjęć fotograficznych wykonanych podczas zajęć ulicznych 31 sierpnia 1982 roku by czytelne stały się rysy twarzy widniejących na nich funkcjonariuszy M.O., numery rejestracyjne radiowozów „Nysa” i rodzaj uzbrojenia funkcjonariuszy. Łącznie do badań przekazano 19 zdjęć. Opinia ta jednak, po przeprowadzeniu stosownych badań, nie została sformułowana w sposób kategoryczny z uwagi na małą rozdzielczość zdjęć, nie zdołano uzyskać uczytelnienia wyglądu twarzy żadnego funkcjonariusza i żadnego numeru rejestracyjnego spośród radiowozów „Nysa”. Ponownie też powołano Zakład Medycyny Sądowej we Wrocławiu w celu ustalenia, czy obrażenia jakich doznali pokrzywdzeni powstały na skutek postrzelenia pociskami wystrzelonymi z broni palnej, czy też były skutkiem działania gazów łzawiących, a także określenia ran wlotowych i wylotowych u pokrzywdzonych, toru i kierunku lotu pocisków powodujących poszczególne rany, a w szczególności, czy pociski ugodziły bezpośrednio w ciała pokrzywdzonych, czy też wcześniej rykoszetowały, jakie były następstwa na zdrowiu u pokrzywdzonych w wyniku odniesionych przez nich obrażeń. W swojej opinii biegły medyk sądowy stwierdził, że przyczyną gwałtownej śmierci Michała Adamowicza był przestrzał na wylot głowy z oddali, z wlotem pocisku w okolicy potylicznej prawej a wylotem w okolicy ciemieniowej prawej, ale

nie można ustalić jednoznacznie toru lotu pocisku, przy czym mógł to być zarówno postrzał bezpośredni jak i rykoszetujący, na pewno z broni strzeleckiej palnej, wystrzelony z dość znacznej odległości. Przyczyną gwałtownej śmierci Mieczysława Poźniaka był natomiast przestrzał poziomy, z oddali, jamy brzusznej z wlotem znajdującym się na brzuchu w okolicy pępka a wylotem w okolicy lędźwiowej na wysokości IV kręgu lędźwiowego z uszkodzeniem m.in. jelita tętnicy i żyły biodrowej spowodowany zarówno strzałem bezpośrednim lub pośrednim. Z kolei przyczyną nagłej śmierci Andrzeja Trajkowskiego był postrzał z oddali lewej połowy twarzy i mózgowiczaszki z rozległymi obrażeniami kości jarzmowej, szczękowej, części podstawy czaszki. Obrażenia te, zniekształcenie pocisku, wygląd rany wlotowej świadczą, zdaniem biegłego, że był to postrzał rykoszetowy, najprawdopodobniej odbity od jezdni. Mieczysław Chmielewski doznał rany dartej powłok miękkich czaszki w okolicy ciemieniowej lewej powstałej najprawdopodobniej na skutek postrzału odłamkiem petardy lub obudowy granatu łzawiącego. Obrażenia te nie naruszały czynności narządów ciała na okres dłuższy niż siedem dni. Kazimierz Rusin doznał przestrzału tkanek miękkich biodra lewego z wlotem na powierzchni przednio-bocznej a wylotem na tylnobocznej na skutek postrzału pociskiem z broni strzeleckiej palnej z dalszej odległości, najprawdopodobniej pociskiem zabłąkanym. Obrażenia te naruszają czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu. Mirosław Kwiatkowski doznał rany postrzałowej powłok miękkich czaszki o charakterze rozległej rany dartej tych powłok w okolicy ciemieniowej prawej najprawdopodobniej na skutek wybuchu petardy i działaniem odłamka jej korpusu na skutek uderzenia bezpośredniego albo rykoszetu. Obrażenia te skutkują naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej siedmiu dni. Andrzej Dudziak doznał ran postrzałowych tkanek miękkich podudzia wymagających leczenia przeszczepami skórnymi z towarzyszącym złamaniem otwartym kości piszczelowej lewej oraz rany powierzchniowej postrzałowej stopy prawej na skutek najprawdopodobniej odłamków petard lub granatów łzawiących. Obrażenia te naruszały czynności narządów ciała - kończyny dolnej lewej - na czas znacznie powyżej dni siedmiu. Brygida Wieczorek doznała rozległej rany postrzałowej tkanek miękkich uda lewego z uszkodzeniem mięśnia prostego uda najprawdopodobniej na skutek wybuchu petardy. Obrażenia te także skutkowały naruszeniem czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu. Ireneusz Lao doznał przestrzelenia kolana prawego z broni palnej strzeleckiej z wlotem na powierzchni przednio-bocznej kolana a wylotem w dole podkolanowym z całkowitym rozerwaniem kłykcia bocznego kości udowej, stłuczeniem nerwu strzałkowego i prawdopodobnie tętnicy podkolanowej, rozległymi ubytkami tkanek miękkich dołu podkolanowego, pozostawieniem znacznego ograniczenia ruchomości podudzia w stawie kolanowym, stopy w stawie skokowym, „końskim” ustawieniem stopy, zaburzeniami troficznymi skóry podudzia i stopy. Powstały one najprawdopodobniej na skutek postrzału bezpośredniego z broni palnej strzeleckiej i stanowią ciężkie kalectwo w rozumieniu art. 155 § 1 pkt. 2 d.k.k.

(obecnie art. 156 § 1 pkt. 2 k.k.). Henryk Huzarewicz doznał rany postrzałowej brzucha, uszkodzenia sieci większej i mięśni powłok brzucha, rany postrzałowej przedramienia prawego i ręki lewej, złamania wieloodłamowego otwartego kości I, II i III śródrcza na skutek postrzału bezpośredniego albo rykoszetu oddanego z dalszej odległości. W tym przypadku obrażenia te powodowały chorobę zazwyczaj zagrażającą życiu w rozumieniu art. 155 § 1 pkt. 2 d.k.k.. Edward Wertka doznał przestrzału barku prawego z wlotem na tylnej powierzchni barku, wylotem na powierzchni przedniej, z wieloodłamowym złamaniem kości ramieniowej w obrębie nasady bliższej, porażeniem nerwu promieniowego na skutek postrzału z broni palnej z dalszej odległości. Szymon Stafiniak doznał rozległej rany dartej małżowiny usznej lewej i okolicy przymażowinowej z oparzeniami I stopnia i prawie zwęgleniem skóry w jej obrębie i w okolicy, uszkodzeniem chrząstki małżowiny, oparzeniem skóry owłosionej głowy i szyi na skutek wystrzelonej petardy i działania odłamka jej korpusu bezpośrednio lub w wyniku rykoszetu. Opisane zmiany spowodowały najprawdopodobniej trwałe i poważne zeszpecenie w rozumieniu art. 155 § 1 pkt. 2 d.k.k.. Ryszard Stefanowicz doznał rany postrzałowej głowy w okolicy ciemieniowej prawej z wieloodłamowym otwartym złamaniem kości ciemieniowej, uszkodzeniem opony twardej i mózgu z niewielkim metalicznym odłamkiem w jamie czaszki, krwiakiem i drobnymi ranami ciętymi powłok miękkich czaszki, w następstwie ciężkiego urazu głowy – porażenia ośrodkowego kończyny górnej lewej. Powstały one najprawdopodobniej na skutek wybuchu granatu łzawiącego, a następnie upadku pokrzywdzonego. Należą one do zazwyczaj zagrażających życiu także w rozumieniu art. 155 § 1 pkt. 2 d.k.k. W toku śledztwa prowadzonego w latach 90-ych przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy ponownie także zwrócono się do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Głównej Policji o przeprowadzenie badań broni i balistycznych przekazując jako materiał dowodowy siedem łusek i sześć pocisków kalibrów 7,62 i 9 mm. oraz jako materiał porównawczy 45 egzemplarzy broni palnej, głównie karabinów automatycznych (kbkak). Po przeprowadzeniu badań w wydanej przez siebie opinii biegły stwierdził m.in., że pocisk wyjęty z głowy Andrzeja Trajkowskiego przed uderzeniem w głowę ofiary uderzył w twardą i stosunkowo gładką przeszkodę, określił też przynależność jednej z łusek do konkretnej broni dostarczonej do badań – karabinu kbkak. W ramach śledztwa prowadzonego w latach 90 - ych przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy przesłuchany został w charakterze świadka prokurator wojskowy Milan Senk. W swoich zeznaniach stwierdził, że od początku uważał, iż użycie broni palnej i amunicji ostrej przez siły porządkowe było niezasadne, a w toku prowadzonego przez siebie śledztwa niezwłocznie 31 sierpnia zabezpieczył broń z I plutonu ZOMO, a 1 września książkę wydania broni ZOMO. Jednak na skutek osobistej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych generała Czesława Kiszczaka po 14 września 1982 broń tą zwrócił organom M.O. wraz z ową książką. Mimo oporów Komendanta Wojewódzkiego w Legnicy ostatecznie jednak broń użytą przez oba plutony ZOMO oraz NOMO w Lubinie przekazano do badań. Po otrzymaniu

ekspertyzy akta sprawy zostały przesłane do Naczelnej Prokuratury Wojskowej, skąd wróciły wraz z opracowanym już postanowieniem o umorzeniu śledztwa wobec działania sił porządkowych w warunkach obrony koniecznej. Prokurator Milan Senk, chociaż nie był autorem tej decyzji i nie zgadzał się z nią, otrzymał polecenie jej podpisania. Opracowana wcześniej przez niego, wraz z prokuratorem Krzysztofem Hennerem i prokuratorem Zbigniewem Szawłowskim z Naczelnej Prokuratury Wojskowej, informacja zawierająca wnioski o niezasadnym użyciu broni, wytykająca błędy w dowodzeniu akcją i sugerująca konieczność postawienia zarzutów Komendantom: Wojewódzkiemu w Legnicy i Miejskiemu w Lubinie zarzutów z art. 16 § 1 d.k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k. została znacznie złagodzona przez Naczelną Prokuraturę Wojskową. Taką wersję przedstawił też przesłuchany jako świadek w śledztwie Prokuratury Wojewódzkiej w Legnicy prokurator Zbigniew Szawłowski, który zeznał, że w prywatnej rozmowie już po zakończeniu sprawy, kiedy przebywał w szpitalu, Milan Senk powiedział mu, iż to nie on jest faktycznym autorem postanowienia o umorzeniu, a stosowne polecenie takiego jej zakończenia przekazał mu prokurator Przemysław Tomaszewski z Naczelnej Prokuratury Wojskowej. Podobne zeznania złożył także Krzysztof Henner, który wprost stwierdził, że przy wydaniu decyzji końcowej w sprawie wraz z prokuratorem Milanem Senkiem byli całkowicie zależni od Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie. Uważa, że ostateczną decyzję o sposobie zakończenia śledztwa w roku 1983 podjął Naczelny Prokurator Wojskowy generał Józef Szewczyk.

Wywieranie nacisków przez Naczelną Prokuraturę Wojskową potwierdził także w swoich zeznaniach ówczesny szef Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu Stanisław Dziechciarek, który zeznał, że Naczelny Prokurator Wojskowy wręcz zabraniał wszczynać jakichkolwiek postępowań przeciwko funkcjonariuszom milicji, kazał wręcz przeproszać milicję za wcześniej wystosowane do niej pisma, w których wytknięto jej nieprawidłowości, zablokował planowane przez niego spotkanie z posłem w Legnicy, na którym Stanisław Dziechciarek miał przekazać informację, że użycie broni przez siły porządkowe 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie było bezzasadne. Jego Zastępca Józef Gondorek zeznał, że to prokurator Przemysław Tomaszewski sprawujący nadzór nad śledztwem z ramienia Naczelnej Prokuratury Wojskowej sporządził ostateczny tekst postanowienia o umorzeniu śledztwa, w którym jako zasadniczą podstawę przyjęto działanie funkcjonariuszy M.O. w warunkach zagrożenia dla nich życia i co za tym idzie obrony koniecznej. Nieżyjący już obecnie prokurator Przemysław Tomaszewski z Naczelnej Prokuratury Wojskowej zeznał, że w latach 80-ych nadzorował przedmiotową sprawę i brał udział w opracowywaniu ostatecznego brzmienia postanowienia o umorzeniu śledztwa i to on nanosił poprawki, w tym wpisał własnoręcznie prokuratora Milana Senka jako autora. Osobiście co prawda nie zgadzał się z takim zakończeniem sprawy uznając, że użycie broni przez milicję było niezasadne, ale takie było polecenie ówczesnych najwyższych władz państwa, w tym kierownictwa

Naczelnej Prokuratury Wojskowej, Prokuratora Generalnego Lucjana Czubińskiego i Ministra Spraw Wewnętrznych Czesława Kiszczaka. Za sprawę jednak i wydaną decyzję końcową, jego zdaniem, odpowiedzialność ponosi wyłącznie jej referent, a był nim Milan Senk, bo to on się na niej podpisał i ją cały czas prowadził w I instancji. Warto dodać, że wspomniany raport o przebiegu zajęć w Lubinie opracowany przez prokuratorów Milana Senka, Krzysztofa Hennera i Zbigniewa Szawłowskiego w nieustalony sposób przedostał się do prasy podziemnej i tam został opublikowany, przekazany też został Radiu Wolna Europa. W wyniku tego wszczęte zostało odrębne postępowanie w sprawie ujawnienia tajemnicy państwowej, a prokuratora Zbigniewa Szawłowskiego odsunięto od nadzoru nad sprawą i wszczęto postępowanie dyscyplinarne. Były szef Naczelnej Prokuratury Wojskowej, nieżyjący już Józef Szewczyk, w swoich zeznaniach stanowczo zaprzeczył by na prokuratora Miłana Senka były wywierane jakiegokolwiek naciski co do sposobu zakończenia śledztwa, nic mu nie wiadomo by sprawę lubińską omawiano w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych z udziałem prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej, a zeznania na ten temat Przemysława Tomaszewskiego nazwał „czystą fantazją”. Uznano, że nie ulega wątpliwości, iż prokurator Milan Senk nie był w stanie powziąć samodzielnie decyzji końcowej, a sposób zakończenia przez niego śledztwa, zwłaszcza podstawa jego umorzenia, został uzgodniony na najwyższych szczeblach ówczesnej władzy w resortach Prokuratury Generalnej, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Naczelnej Prokuratury Wojskowej. Był to okres stanu wojennego, a ww jako prokurator wojskowy zmuszony został do podjęcia decyzji niezgodnie nie tylko z jego sumieniem, ale przede wszystkim ustalonym stanem faktycznym i zgromadzonym materiałem dowodowym, bo takie było wówczas polityczne zamówienie sposobu zakończenia sprawy ze strony władzy. W przeciwnym razie groziło mu wydalenie ze służby, degradacja i postępowanie dyscyplinarne. Wobec śmierci Milana Senka, Przemysława Tomaszewskiego i Józefa Szewczyka nie sposób było ustalić, kto personalnie jest odpowiedzialny za końcowe umorzenie śledztwa w roku 1983 i kto wywierał osobiście naciski na prokuratora Milana Senka. Uznano, że zgromadzony materiał dowodowy w tym zakresie pozwala na przyjęcie iż zaistniał czyn z art. 246 § 1 k.k. z roku 1969, obecnie jest to art. 231 § 1 k.k i jednocześnie stanowi on zbrodnię komunistyczną w rozumieniu art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, bowiem został popełniony przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego w okresie objętym w/w ustawą, a polegał na działaniu sprawczym w stosunku do Milana Senka w związku z represjami stosowanymi wobec uczestników demonstracji antykomunistycznej w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku. Postępowanie w tej części umorzono wobec przedawnienia karalności w/w czynu na zasadzie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z 25 maja 2010 roku, sygn. akt I KZP 5/10, w której stwierdzono, że „art. 4 ust. 1a Ustawy z 18 grudnia 1998 o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jedn. Dz. U. Nr 63 poz. 424 z 2007

roku z późn. zm.) nie stanowi samodzielnej podstawy normatywnej do ustalania terminu przedawnienia karalności zbrodni komunistycznych określonych w art. 2 ust. 1 tej Ustawy, a przy ustalaniu tym konieczne jest uwzględnienie przepisów regulujących przedawnienie karalności przestępstw zawartych w przepisach kodeksu karnego”, w tym wypadku z 1969 roku. Przedmiotowy czyn wyczerpywał wtedy znamiona art. 246 § 1 k.k. zagrożonego karą pozbawienia wolności do 5 lat (obecnie do lat 3), a zatem zgodnie z art. 105 § 1 p. 3 k.k. kodeksu karnego z 1969 roku występki zagrożone taką karą, co do których nie wszczęto wcześniej postępowania, przedawniły się z upływem 5 lat licząc od 1 stycznia 1990 roku jako początku daty granicznej zmiany ustrojowej w Polsce, a więc 1 stycznia 1995 roku. Co prawda w toku śledztwa prowadzonego w latach 90. przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy wszystkie w/w osoby z Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu oraz Naczelnej Prokuratury Wojskowej przesłuchano w charakterze świadków, ale kwestia wspomnianych nacisków nie stanowiła formalnie odrębnego wątku śledztwa i nie była ujęta w żadnej decyzji końcowej. Mając na względzie opisane wyżej ustalenia odnośnie stanu faktycznego przebiegu zajęć ulicznych w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku w trakcie śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy funkcjonariuszom ZOMO Kazimierzowi Karasińskiemu, Mirosławowi Wisińskiemu, Bolesławowi Dykowi, Krzysztofowi Cependzie przedstawiono zarzuty nieuzasadnionego użycia broni palnej z amunicją ostrą 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie i narażenia w ten sposób uczestników demonstracji na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia, to jest o czyn z art. 160 § 1 k.k. z 1969 roku. Takie postanowienie wydano też wobec innego funkcjonariusza ZOMO Marka Ochała, ale nie zdołano go mu przedstawić, bowiem na stałe przebywał on zagranicą i 28 października 1992 roku prokurator częściowo umorzył wobec niego śledztwo na zasadzie art. 11 pkt. 6 k.p.k. uznając, że 31 sierpnia 1992 roku, zgodnie z art. 105 § 1 pkt. 3 i art. 106 k.k. z 1969 roku, ustała karalność czynu z art. 160 § 1 d.k.k. Ówczesnemu Komendantowi Miejskiemu Milicji Obywatelskiej w Lubinie Franciszkowi Góralowi przedstawiono z kolei zarzut niedopełnienia 31 sierpnia 1982 roku obowiązku wyznaczenia dowódcy bezpośrednio kierującego działaniami różnych formacji sił porządkowych i doprowadzenia do braku współdziałania między tymi oddziałami, w efekcie czego do szło do dezorganizacji działań poszczególnych pododdziałów i samowolnego użycia środków chemicznych i broni palnej, to jest o czyn z art. 246 § 1 k.k. z roku 1969. Podobny zarzut z art. 246 § 1 k.k. przedstawiono również Komendantowi Wojewódzkiemu M.O. w Legnicy Markowi Ochockiemu, a mianowicie, że w okresie od 26 do 31 sierpnia 1982 roku w Legnicy jako odpowiedzialny za właściwe przygotowanie podległych mu jednostek do działań na wypadek poważnego zagrożenia lub naruszenia porządku i bezpieczeństwa publicznego w związku z przewidywanymi na 31 sierpnia 1982 roku manifestacjami w województwie legnickim nie dopełnił tego obowiązku przez to, że nie polecił zmiany zatwierdzonego przez jego zastępcę planu działań rozpraszających na terenie województwa przewidującego – wbrew obowiązującym

przepisom – wyposażenie skierowanych do tych działań funkcjonariuszy ZOMO w broń palną długą, przez co stworzył sytuację umożliwiającą użycie broni palnej w celu rozpraszania manifestacji i nie wyegzekwował od Komendanta Miejskiego M.O. w Lubinie opracowania planu działań rozpraszających w tym mieście i wyznaczenia dowódcy operacji, w następstwie czego doszło do dezorganizacji działań sił M.O. w Lubinie i bezzasadnego użycia broni palnej przez funkcjonariuszy M.O., czym działał na szkodę uczestników manifestacji. Dowódcy plutonu I ZOMO Tadeuszowi Jarockiemu przedstawiono zarzut zabójstwa w zamiarze ewentualnym Andrzeja Trajkowskiego i Mieczysława Poźniaka w postaci sprawstwa kierowniczego polegający na tym, że wydał on w trakcie pacyfikacji demonstracji rozkaz uformowania tyraliery i osobiście nią dowodząc przeprowadził atak na osoby zgromadzone wokół skrzyżowania ulic Kopernika i Odrodzenia, a następnie w sytuacji nie stanowiącej zagrożenia dla życia i zdrowia podległych mu funkcjonariuszy dopuścił do użycia przez nich broni palnej w kierunku w/w osób i nie wydał rozkazu przerwania ognia, co doprowadziło do śmierci Andrzeja Trajkowskiego i Mieczysława Poźniaka, to jest o czyn z art. 16 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. z 1969 roku. Podobny zarzut przedstawiono Zastępcy Komendanta Miejskiego M.O. w Lubinie Janowi Majowi jako dowódcy jednego z trzech rejonów działania upoważnionemu do wydawania rozkazów funkcjonariuszom plutonu NOMO powyższej Komendy oraz plutonu I i II ZOMO z Komendy Wojewódzkiej M.O. w Legnicy, który po wydaniu rozkazu podległym mu funkcjonariuszom uzbrojonym w broń długą i amunicję ostrą rozpraszania demonstracji nie wydał rozkazu zakazującego użycia takiej broni, po czym zaniechał dowodzenia i opuścił rejon działania, co spowodowało śmierć Andrzeja Trajkowskiego, Mieczysława Poźniaka i Michała Adamowicza. Bogdanowi Garusowi – ówczesnemu Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego M.O. w Legnicy do spraw Milicji Obywatelskiej, także przedstawiono zarzut z art. 16 d. k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k., bowiem z racji zajmowanego stanowiska zatwierdził on plan działań rozpraszających demonstracje na terenie woj. legnickiego nakazujący, wbrew obowiązującym przepisom, wyposażenie oddziałów ZOMO w broń długą (kbkak) i amunicję ostrą oraz wydał rozkaz wyposażenia pododdziałów ZOMO w taką broń i skierowania ich do pacyfikacji demonstracji ulicznych w Lubinie, a po otrzymaniu meldunku o otwarciu przez te formacje ognia z tejże amunicji do demonstrantów nie wydał rozkazu zaprzestania prowadzenia ognia i ich wycofania godząc się tym samym na spowodowanie ran postrzałowych i śmierci nieokreślonej liczby osób, w następstwie czego śmierć ponieśli Andrzej Trajkowski, Mieczysław Poźniak i Michał Adamowicz. Żaden z wymienionych podejrzanych nie przyznał się do popełnienia zarzucanych im czynów, wszyscy złożyli obszernie wyjaśnienia. Po zebraniu wyżej omówionego materiału dowodowego prokurator Prokuratury Wojewódzkiej w Legnicy 28 października 1992 roku wydał postanowienie o umorzeniu śledztwa II Ds 25/92/S w sprawie zabójstwa Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza, to jest czynu z art. 148 § 1 k.k. oraz w sprawie spowodowania ciężkich obrażeń ciała u Ireneusza Lao, Henryka Huzarewicza,

Edwarda Wertki, Szymona Stafiniaka i Ryszarda Stefanowicza stanowiących znamiona czynu z art. 155 § 1 pkt. 2 k.k. z 1969 roku wobec niewykrycia sprawców tych czynów, czyli na zasadzie art. 280 § 1 k.p.k. z 1969 roku, natomiast w sprawie spowodowania obrażeń ciała na okres powyżej dni siedmiu u Brygidy Wieczorek, Andrzeja Dudziaka, Mirosława Kwiatkowskiego, Kazimierza Rusina, Mieczysława Chmielewskiego i Henryka Tereszkiwicza stanowiących znamiona czynu z art. 156 § 1 k.k. z 1969 roku wobec stwierdzenia przedawnienia karalności tych przestępstw, to jest na podstawie art. 11 pkt 6 k.p.k. z 1969 roku. Wcześniej, bo 25 czerwca 1992 roku, prokurator ten umorzył śledztwo w części przeciwko funkcjonariuszom ZOMO Mirosławowi Wisińskiemu i Kazimierzowi Karasińskiemu podejrzanym o czyny z art. 160 § 1 d.k.k. wobec braku dostatecznych dowodów popełnienia zarzucanych im czynów, czyli na mocy art. 280 § 1 d.k.k. W stosunku do podejrzanych Franciszka Górala, Jana Maja, Tadeusza Jarockiego, Bogdana Garusa, Marka Ochockiego, Bolesława Dyka i Krzysztofa Cependy skierowano do Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu akt oskarżenia o zarzucane im czyny. Postanowieniem z 26 sierpnia 1993 roku Sąd Wojewódzki we Wrocławiu na podstawie art. 105 § 1 d.k.k., art. 106 d.k.k. i art. 11 p. 6 d.k.p.k. umorzył postępowanie w stosunku do Franciszka Górala, Marka Ochockiego, Bolesława Dyka i Krzysztofa Cependy stwierdzając przedawnienie zarzucanych im czynów, natomiast rozpoczął przewód w stosunku do Jana Maja, Tadeusza Jarockiego i Bogdana Garusa. W dniu 14 lipca 1995 roku w sprawie III K 183/92 Sąd Wojewódzki we Wrocławiu wydał wyrok, w którym oskarżonego Bogdana Garusa uniewinnił od popełnienia zarzucanego mu czynu, natomiast umorzył postępowanie karne na podstawie art. 11 pkt. 6 d.k.p.k. przeciwko Janowi Majowi, zmieniając opis i kwalifikację czynu na art. 246 § 1 d.k.k. i na tej samej podstawie postępowanie umorzył przeciwko Tadeuszowi Jarockiemu, zmieniając opis czynu i przyjmując kwalifikację prawną z art. 152 d.k.k. Wyrokiem z 17 października 1996 roku, sygn. II Aka 306/96, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym po rozpoznaniu sprawy Bogdana Garusa, Jana Maja i Tadeusza Jarockiego z powodu apelacji prokuratora, oskarżonego Jana Maja i oskarżycieli posiłkowych uchylił zaskarżony wyrok co do wszystkich oskarżonych i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania. W dniu 11 lipca 1997 roku, sygn. III K 42/97, rozpoczął się drugi proces w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu, który wyrokiem z 2 lipca 1998 roku umorzył postępowanie karne przeciwko Janowi Majowi, Bogdanowi Garusowi i Tadeuszowi Jarockiemu na podst. art. 1 pkt. 3b i art. 2 ust. 2 Ustawy z 21 lipca 1984 roku o amnestii zmieniając opis czynu i przyjmując, iż dopuścił się on czynu z art. 140 § 1 pkt.5 d.k.k. i art. 152 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. Postanowieniem z dnia 25 listopada 1998 roku, sygn. akt II Aka 273/98, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu stwierdził nieważność wyroku Sądu Wojewódzkiego we Wrocławiu z dnia 2 lipca 1998 roku, sygn. III K 42/97, i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania. W dniu 15 października 1999 roku, sygn. III K 265/98, rozpoczął się kolejny proces w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu. Wyrokiem z dnia 24 czerwca

2003 roku Sąd Okręgowy we Wrocławiu uznał Bogdana Garusa i Jana Maja za winnych czynu z art. 140 § 1 pkt. 5 d.k.k. i art. 152 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. i wymierzył im karę po 2 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności, którą na podstawie art. 5 ust. 1 pkt. 1 ustawy o amnestii złagodził o połowę, natomiast Tadeusza Jarockiego za winnego czynu z art. 16 d.k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k. i wymierzył mu karę 5 lat pozbawienia wolności. Wyrokiem z 28 września 2004 roku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu z powodu apelacji prokuratora, oskarżonych i oskarżycieli posiłkowych od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 24 czerwca 2003 roku zaskarżony wyrok w części dotyczącej Bogdana Garusa zmienił opis czynu uznając go winnego popełnienia przestępstwa z art. 140 § 1 p. 5 d.k.k. i art. 152 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 k.k. i wymierzył mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, wyrok w części dotyczącej Tadeusza Jarockiego utrzymał w mocy, a w części dotyczącej oskarżonego Jana Maja uchylił i w tej części sprawę przekazał do ponownego rozpoznania. W dniu 16 maja 2005 roku, sygn. III K 303/04, rozpoczął się kolejny proces w Sądzie Okręgowym we Wrocławiu w sprawie przeciwko Janowi Majowi. Wyrokiem z dnia 17 lipca 2007 roku Sąd Okręgowy we Wrocławiu, w sprawie III K 303/04, uznał Jana Maja winnym czynu z art. 16 d.k.k. w zw. z art. 148 § 1 d.k.k. i wymierzył mu karę 7 lat pozbawienia wolności, którą następnie na mocy amnestii zmniejszył do 3 i pół roku. Wyrokiem z dnia 14 lutego 2008 roku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Na skutek kasacji obrońcy oskarżonego Jana Maja sprawa trafiła do Sądu Najwyższego, który wyrokiem z dnia 6 listopada 2009 roku, sygn. akt V KK 436/08, kasację oddalił, a kosztami postępowania obciążył skazanego Jana Maja. W związku z zeznaniami siostry Andrzeja Dudziaka - Joanny Gabryjelskiej zawierającymi nowe okoliczności sprawy, postanowieniem z 5 września 2006 roku prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu wszczął śledztwo w sprawie spowodowania 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie (S 34.2006.Zk) ciężkiego uszczerbku na zdrowiu poprzez postrzelenie Andrzeja Dudziaka przez funkcjonariuszy ZOMO podczas pacyfikacji demonstracji ulicznej, w wyniku czego doznał on rozerwania uda nogi lewej, co uniemożliwiło mu samodzielny chód, t.j. o czyn z art. 156 § 1 pkt. 2 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 Ustawy z 18 grudnia 1998 roku o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jednolity Dz. U. Nr 63 poz. 424 z roku 2007). Po wykonaniu szeregu czynności procesowych i zgromadzeniu obszernego materiału dowodowego, śledztwo to rozszerzono przedmiotowo o całość działań sił porządkowych podjętych wobec uczestników demonstracji ulicznej w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku, w trakcie których trzy osoby poniosły śmierć na skutek postrzałów z broni palnej, a co najmniej jedenaście innych odniosło poważne obrażenia ciała przyjmując kwalifikację prawną z art. 148 § 1 k.k. i inne, a więc śledztwo to rozszerzono podmiotowo na pozostałe ofiary, w tym śmiertelne, wydarzeń lubińskich z 31 sierpnia 1982 roku. Postępowanie w powyższej sprawie w tutejszej Komisji zostało rozpoczęte na skutek doniesienia złożonego przez Joannę Gabryjelską – siostrę

rannego 31 sierpnia 1982 w Lubinie w wyniku działań sił porządkowych Andrzeja Dudziaka, który zginął w wypadku samochodowym w 1983 roku. 12 stycznia 2007 do śledztwa zostało połączone postępowanie S 63/06/Zk dotyczące usiłowania zabójstwa przy użyciu broni palnej 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie Ryszarda Stefanowicza przez funkcjonariuszy M.O., bowiem jest on jedną z osób pokrzywdzonych w postępowaniu umorzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy. Śledztwo prowadzone przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu dotyczyło przede wszystkim ustalenia sprawców bezpośrednich zabójstwa trzech uczestników manifestacji z 31 sierpnia 1982 w Lubinie i spowodowania obrażeń ciała u kilkunastu innych. W toku tego śledztwa przesłuchano ponad 160 świadków - uczestników demonstracji 31 sierpnia 1982 roku, naocznych świadków tych wydarzeń, funkcjonariuszy M.O., NOMO lub ZOMO biorących udział w pacyfikacji demonstracji 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie. W zdecydowanej większości były to osoby, które przesłuchano w ramach śledztw prowadzonych przez Prokuraturę Wojskową we Wrocławiu i Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy. Nowym, nie ujawnionym wcześniej wątkiem w sprawie, były zeznania Krzysztofa Raczkowiaka, który w śledztwie prowadzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Legnicy był przesłuchiwany jedynie na okoliczność robionych przez siebie zdjęć demonstracji w Lubinie 31 sierpnia 1982 roku. Przed prokuratorem tutejszej Komisji zeznał natomiast ponadto, że kiedy robił zdjęcie idącemu ulicą Ścinawską około 10 - osobowemu oddziałowi ZOMO, zobaczył przez teleobiektyw swojego aparatu jak jeden z funkcjonariuszy tego oddziału wyjął z kabury pistolet i kieruje go w jego stronę. Wtedy Krzysztof Raczkowiak bardzo się przestraszył i odruchowo odskoczył chowając się za żywopłot przybłokowy. W tym czasie ZOMO-wiec ten oddał strzał, ale kula utknęła w daszku owego bloku. Kiedy za kilka dni Krzysztof Raczkowiak udał się w to miejsce by zobaczyć kulę, miejsce to było już zatynkowane i zamalowane, a kula już została wyjęta. Wątek ten został szeroko sprawdzony w toku śledztwa, ale ustalono, że osoba ta nie służyła w tym czasie w ZOMO i nie była w ogóle obecna podczas pacyfikacji demonstracji ulicznej 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie. Przyjąć jednak należało, że Krzysztof Raczkowiak jest w tej sprawie pokrzywdzonym, a zachowanie funkcjonariusza ZOMO, który umyślnie strzelał do niego z broni palnej amunicją ostrą stanowi usiłowanie zabójstwa z art. 13§1 k.k. w zw. z art. 148§2 p. 4 k.k.. W tym zakresie śledztwo należało jednak umorzyć wobec niewykrycia sprawcy, czyli na zasadzie art. 322§1 k.p.k. W toku śledztwa S 34.2006.ZK otrzymano z Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie materiały dotyczące przekraczania uprawnień i niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy M.O. i prokuratorów wojskowych w przebiegu śledztwa Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu w sprawie „wypadków śmiertelnych oraz kilku wypadków zranienia w przebiegu zorganizowanych działań jednostek podległych M.S.W. w okresie od 31 sierpnia do 2 września 1982 roku na terenie Lubina” skutkujących zaniechaniem ustalenia funkcjonariuszy odpowiedzialnych za powyższe działania. Takie zachowanie

wspomnianych funkcjonariuszy państwa komunistycznego uznano za wyczerpujące znamiona przestępstwa opisanego w art. 246 § 1 k.k. z roku 1969, ale postępowanie w tej części umorzono wobec przedawnienia karalności w/w czynu na zasadzie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. Zgodnie bowiem z uchwałą Sądu Najwyższego z 25 maja 2010 roku, sygn. akt I KZP 5/10, w której stwierdzono, że „art. 4 ust. 1a Ustawy z 18 grudnia 1998 o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jedn. Dz. U. Nr 63 poz. 424 z 2007 roku z późn. zm.) nie stanowi samodzielnej podstawy normatywnej do ustalania terminu przedawnienia karalności zbrodni komunistycznych określonych w art. 2 ust. 1 tej Ustawy, a przy ustalaniu tym konieczne jest uwzględnienie przepisów regulujących przedawnienie karalności przestępstw zawartych w przepisach kodeksu karnego”, w tym wypadku z 1969 roku. Przedmiotowy czyn wyczerpywał wtedy znamiona art. 246 § 1 k.k. zagrożonego karą pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do pięciu lat (obecnie zachowanie takie penalizuje art. 231§1 k.k. przewidujący karę pozbawienia wolności od trzech miesięcy do lat trzech). Zatem zgodnie z art. 105 § 1 pkt. 3 k.k. kodeksu karnego z 1969 roku występki zagrożone taką karą, co do których nie wszczęto wcześniej postępowania, przedawniły się z upływem 5 lat od ich popełnienia licząc od 1 stycznia 1990 roku jako początku daty granicznej zmiany ustrojowej w Polsce, a więc 1 stycznia 1995 roku. W toku śledztwa S 34.2006.Zk ujawniono również sprawę pobicia Michała Henczela. Był on jednym z uczestników demonstracji 31 sierpnia 1982 roku. Jeszcze tego samego dnia lub na początku września 1982 roku do jego mieszkania przyszło dwóch funkcjonariuszy M.O. ubranych po cywilnemu. Tam został przez nich pobity dotkliwie po plecach przy użyciu pałek, a następnie doprowadzony do Komendy Miejskiej M.O., gdzie ci sami lub inni funkcjonariusze M.O. pobili go jeszcze bardziej po całym ciele aż miał zakrwawioną całą koszulę, co wynika z relacji jego ówczesnej konkubiny Karoliny Jóźwik i zeznań znajomych małżeństwa Łucji i Edwarda Chodorowskich. Brak jest jednak zaświadczenia lekarskiego o doznanych wtedy przez niego obrażeniach. Michał Henczel zmarł 1 czerwca 1989 roku. W obu powyższych przypadkach uznano, że zachowanie wspomnianych funkcjonariuszy wyczerpuje znamiona przestępstwa opisanego w art. 158 § 1 k.k. Postępowanie w tej części również umorzono wobec przedawnienia karalności w/w czynu na zasadzie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. zgodnie ze wspomnianą wyżej uchwałą Sądu Najwyższego z 25 maja 2010 roku, sygn. akt I KZP 5/10, w której stwierdzono, że „art. 4 ust. 1a Ustawy z 18 grudnia 1998 o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (tekst jedn. Dz. U. Nr 63 poz. 424 z 2007 roku z późn. zm.) nie stanowi samodzielnej podstawy normatywnej do ustalania terminu przedawnienia karalności zbrodni komunistycznych określonych w art. 2 ust. 1 tej Ustawy, a przy ustalaniu tym konieczne jest uwzględnienie przepisów regulujących przedawnienie karalności przestępstw zawartych w przepisach kodeksu karnego”, w tym wypadku z 1969 roku. Przedmiotowy czyn wyczerpywał wtedy, tak jak i obecnie, znamiona art. 158 § 1 k.k. zagrożonego, tak jak i obecny jego odpowiednik, karą

pozbawienia wolności do trzech lat, a zatem zgodnie z art. 105 § 1 pkt. 3 kodeksu karnego z 1969 roku występki zagrożone taką karą, co do których nie wszczęto wcześniej postępowania, przedawniły się z upływem 5 lat od ich popełnienia licząc od 1 stycznia 1990 roku jako początku daty granicznej zmiany ustrojowej w Polsce, a więc 1 stycznia 1995 roku. Kolejnym wątkiem sprawy było usiłowanie zabójstwa naocznego świadka wydarzeń na ulicach Lubina 31 sierpnia 1982 roku wspomnianego wcześniej, ale nie uznanego za pokrzywdzonego Edwarda Kimela przez nieustalonego funkcjonariusza sił porządkowych. W tym zakresie uznano, że na szkodę Edwarda Kimela zostało popełnione przestępstwo zbrodni komunistycznej usiłowania zabójstwa dokonane przez nieustalonego funkcjonariusza sił porządkowych – M.O. lub ZOMO będącego zarazem funkcjonariuszem państwa komunistycznego przy użyciu broni palnej, co stanowi czyn w postaci zjawiskowej art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 2 pkt. 4 k.k. do którego nie doszło wobec skutecznej ucieczki pokrzywdzonego przed oddawanymi do niego strzałami. W tym zakresie postępowanie umorzono wobec niewykrycia sprawcy, t.j. na zasadzie art. 322 k.p.k. Innym wątkiem śledztwa było zaciernie śladów działania sił porządkowych w Lubinie po wydarzeniach 31 sierpnia 1982 roku. Takie zachowanie funkcjonariuszy państwa komunistycznego odpowiedzialnych za faktyczne zniszczenie śladów przestępstwa poprzez ich zatarcie uznano za wyczerpujące znamiona przestępstwa opisanego w art. 239 § 1 k.k. Postępowanie w tej części również umorzono wobec przedawnienia karalności w/w czynu na zasadzie art. 17 § 1 pkt. 6 k.p.k. zgodnie ze wspomnianą wyżej uchwałą Sądu Najwyższego z 25 maja 2010 roku, sygn. akt I KZP 5/10. Przedmiotowy czyn wyczerpywał wtedy, pod rządami kodeksu karnego z 1969 roku, znamiona art. 252 k.k. zagrożonego, tak jak i obecny jego odpowiednik, karą pozbawienia wolności od trzech miesięcy do pięciu lat, a zatem zgodnie z art. 105 § 1 pkt. 3 k.k. z 1969 roku występki zagrożone taką karą, co do których nie wszczęto wcześniej postępowania, przedawniły się z upływem 5 lat od ich popełnienia licząc od 1 stycznia 1990 roku jako początku daty granicznej zmiany ustrojowej w Polsce, a więc 1 stycznia 1995 roku. W zakresie pozbawienia życia Andrzeja Trajkowskiego, Mieczysława Poźniaka i Michała Adamowicza przyjęto, że w tym wypadku doszło do zbrodni komunistycznej zabójstwa przy użyciu broni palnej, a więc wyczerpane zostały znamiona czynu z obecnego art. 148 § 2 pkt. 4 k.k. Wobec ustalenia, że obrażenia ciała jakich doznali w wyniku działania funkcjonariuszy sił porządkowych i użycia przez nich broni palnej Ireneusz Lao, Henryk Huzarewicz, Edward Wertka, Szymon Stafiniak i Ryszard Stefanowicz powodują ciężki uszczerbek na zdrowiu przyjęto, że czyny te wyczerpują ustawowe znamiona art. 156 § 1 pkt. 2 k.k., a pod rządami kodeksu karnego z roku 1969 z art. 155 § 1 pkt. 2 k.k.. Z uwagi na to, że nie udało się ustalić sprawców popełnienia tych czynów i w tych sprawach postępowanie umorzono na zasadzie art. 322§1 k.p.k. Z kolei obrażenia jakich doznali Brygida Wieczorek, Andrzej Dudziak, Mirosław Kwiatkowski, Kazimierz Rusin, Mieczysław Chmielewski i Henryk Tereszkiwicz uznano za naruszające czynności narządów ciała na okres

powyżej dni siedmiu w rozumieniu art. 157 § 1 k.k., które w czasie popełnienia stanowiły art. 156 § 1 k.k. z roku 1969. Zarówno pod rządami kodeksu karnego z roku 1969, jak i obowiązującego wtedy kodeksu z 1997 roku, który wszedł w życie 1 września 1998 roku, zagrożenie karą pozbawienia wolności w tym wypadku było do lat pięciu. W tym wypadku uznano, że przedawnienie karalności wspomnianych tych czynów nie nastąpiło, bowiem w latach 80. w sprawie tej prowadzone było śledztwo obejmujące wszystkie powyższe osoby pokrzywdzone, a więc przewidziany w art. 105 § 1 pkt. 3 d.k.k. pięcioletni okres karalności uległ na podstawie art. 106 d.k.k. przedłużeniu o dalsze pięć lat, a więc łącznie wynosił 10 lat, co oznaczało, że 10 letni okres przedawnienia liczony od 1 stycznia 1990 roku upłynąłby 1 stycznia 2000 roku. W okresie od 1 września 1998 roku zaczęła obowiązywać nowy kodeks karny, który w art. 101 § 1 pkt. 3 przewiduje, że okres przedawnienia karalności przestępstw zagrożonych karą pozbawienia wolności przekraczającą trzy lata wynosi 10 lat. Jednocześnie 19 stycznia 1999 roku weszła w życie Ustawa o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, która wydłużyła okres przedawnienia karalności przestępstw stanowiących zbrodnie komunistyczne, a takimi niewątpliwie są czyny z art. 157 § 1 k.k. popełnione na szkodę w/w pokrzywdzonych, które nie stanowiły zbrodni zabójstwa, do 20 lat licząc od 1 stycznia 1990 roku, a następnie po kolejnej nowelizacji obowiązującej od 15 marca 2007 roku, okres ten wydłużono do 30 lat licząc od 1 sierpnia 1990 roku. W toku śledztwa S 34.2006.ZK ustalono, że zmarło już czterech pokrzywdzonych – Andrzej Dudziak, Ireneusz Lao, Szymon Stafiniak i Mieczysław Chmielewski, a Brygida Wieczorek od 1986 roku na stałe mieszka w Australii.

Umorzone w dniu 15 września 2011 r. śledztwo S 34.2006.Zk zostało podjęte z umorzenia postanowieniem z 25 sierpnia 2022 r. i zarejestrowane pod nową sygn. S 46.2022.Zk albowiem w świetle aktualnych ustaleń zasadnym stało się uznanie konieczności uzupełnienia/pogłębienia zebranego w przebiegu prowadzonego śledztwa materiału dowodowego i przeprowadzenia ponownej analizy w zakresie dotyczącym zasadności przyjęcia:

1/wobec funkcjonariuszy dwóch plutonów ZOMO i funkcjonariuszy drużyny specjalnej z Legnicy oraz funkcjonariuszy KM MO, NOMO i ORMO, przeciwko którym postępowanie dotychczas nie było prowadzone, biorących udział w interwencji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie wobec uczestników pokojowej demonstracji – podstawy do sporządzenia i ogłoszenia postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz skierowania aktu oskarżenia obejmującego fakt popełnienia zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, polegających na udziale w pobiciu z użyciem broni palnej uczestników ww

demonstracji, w którym naraża się człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 lub w art. 157 § 1 kk, czego następstwem był ciężki uszczerbek na zdrowiu oraz śmierć niektórych uczestników tej demonstracji oraz

2/wobec prokuratorów Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu i prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie, którzy utrudniali lub udaremniali postępowanie karne prowadzone w tej sprawie pomagając uniknąć odpowiedzialności karnej sprawcom dokonanych w trakcie demonstracji z dnia 31 sierpnia 1982 r. zabójstw jej uczestników oraz spowodowania u nich obrażeń ciała z art. 156 § 1 pkt. 2 kpk i z art. 157 § 1 kk (art. 155 § 1 pkt. 2 kk z 1969 r. i art. 156 § 1 kk z 1969 r.) – podstawy do sporządzenia i ogłoszenia postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz skierowania aktu oskarżenia obejmującego fakt popełnienia zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art. 239 § 1 kk i art. 231 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Uwzględniono ponadto, że aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego oraz wyrażane w doktrynie poglądy wskazują również, iż zbrodnie komunistyczne popełnione w okresie obowiązywania w Polsce stanu wojennego, ze względu na powszechność stosowania represji wobec osób uznanych za przeciwników wprowadzonego w niedemokratyczny sposób reżimu prawnego – kwalifikowane winny być również jako zbrodnie przeciwko ludzkości, a ściganie tego rodzaju czynów nie ulega przedawnieniu. Oznacza to, że nie zachodzi ujemna przesłanka procesowa, która legła u podstaw umorzenia śledztwa S 34.2006.Zk w części wskazanej w pkt. XVII-XX części dyspozytywnej postanowienia z dnia 15 września 2011 r. Nadto, w sprawie zachodzi konieczność uzupełnienia materiału dowodowego, w tym poprzez pogłębione kwerendy archiwalne – w zakresie wskazanym w pkt. I-XVI ww postanowienia oraz ponowna ocena materiału dowodowego pod kątem zaistnienia przestępstwa z art. 158 § 2 i 3 k.k. oraz z art. 159 k.k. popełnionego przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego podejmujących siłową interwencję wobec pokojowo manifestujących osób w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie.

W dotychczasowym przebiegu prowadzonego śledztwa, od czasu jego podjęcia z umorzenia, wykonano następujące czynności :

1/poddano analizie aktualne orzecznictwo SN (postanowienie SN z 22.04.2009 r., sygn. akt IV KK 14/2009 – OSNKW 2009/7/54, postanowienie SN z dnia 11.01.2017 r., sygn. akt IV KK 285/16, postanowienie SN z dnia 07.06.2017 r., sygn. akt III KK 89/17), wyrok SA w Warszawie z dnia 01.10.2020 r., sygn. akt II AKa 349/19 odnoszące się do kwestii zasadności przyjęcia w realiach sprawy w odniesieniu do poszczególnych funkcjonariuszy biorących udział w pacyfikacji uczestników

demonstracji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie – kwalifikacji prawnej z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, polegającej na udziale w pobiciu z użyciem broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu uczestników ww demonstracji, w którym narażono ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 lub w art. 157 § 1 kk, a czego następstwem był ciężki uszczerbek na zdrowiu oraz śmierć niektórych uczestników tej demonstracji,

2/ustalono występujących w sprawie prokuratorów WPG we Wrocławiu (Miłan Senk, Jan Balas, Krzysztof Henner, Ryszard Szmajdziński, Bernard Ostolski, Wojciech Czerwiński, płk. Stanisław Maria Ksawery Przyjemski), prokuratorów Prokuratury Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu (Aleksander Mazurek, Józef Gonderek, Stanisław Dziechciaruk (wł. Dziechciaruk), prokuratorów NPW w Warszawie (Zbigniew Szawłowski, Przemysław Tomaszewski, Józef Szewczyk),

3/ustalono, że większość ww osób nie żyje,

4/ustalono :

- funkcjonariuszy I i II plutonu ZOMO w Legnicy biorących udział w wydarzeniach 31.08.1982 r. w Lubinie,

- część funkcjonariuszy KWMO w Legnicy i KMMO w Lubinie biorących udział w ww wydarzeniach,

- funkcjonariuszy „Drużyny Specjalnej„ i „Grupy Rajdującej” uczestniczących w ww wydarzeniach,

- część członków ORMÓ, NOMO oraz ROMO uczestniczących w ww wydarzeniach,

5/zapalnowano i powierzono prokuratorom prowadzącym przedmiotowe śledztwo w ramach powołanym w ramach zespołu śledczego ustanowionego w przedmiotowym postępowaniu – realizację poszczególnych czynności wskazanych szczegółowo w planie śledztwa,

6/powierzono dr Norbertowi Wójtowiczowi (Specjalista Historyk IPN we Wrocławiu), realizację czynności wskazanych szczegółowo w planie śledztwa, w tym sporządzenie opracowania historycznego dotyczącego wydarzeń z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie,

7/wystąpiono do Sądu Okręgowego we Wrocławiu o udostępnienie akt o sygn. III K 265/98 dotyczących skazania wyrokiem z dnia 24.06.2003 r. Tadeusza Jarockiego, Bogdana Garusa i Jana Mateja (funkcjonariusze KWMO, KMMO i ZOMO),

8/przeprowadzono kwerendę w Archiwum Cyfrowym IPN w celu odnalezienia wszelkich dokumentów, w tym akt personalnych byłych funkcjonariuszy KWMO w Legnicy lub KMMO w Lubinie lub ZOMO w Legnicy w dniu 31.08.1982 r., wskazanych przez anonimowego mężczyznę w dniu 30.08.2022 r., którzy mieli uczestniczyć w pacyfikacji manifestacji w Lubinie w dniu 31 sierpnia 1982 r. (Stanisław Klimek i Ryszard Mamet). Przeprowadzona kwerenda nie doprowadziła do ujawnienia dokumentacji dot. ww osób,

9/wystąpiono z wnioskiem do OA IPN we Wrocławiu o odnalezienie i udostępnienia akt personalnych ww funkcjonariuszy oraz innych ustalonych w przebiegu dotychczasowego śledztwa funkcjonariuszy ZOMO w Legnicy uczestniczących w wydarzenia w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie,

10/wystąpiono do OA IPN we Wrocławiu oraz Archiwum IPN w Warszawie o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych prokuratorów WPG we Wrocławiu w 1982 r.: Stanisława Dziechciarka, Miłana Senka i Jana Bałasa,

11/uzyskano z Sądu Okręgowego we Wrocławiu informację, że akta o sygn. III K 265/98 zostały docelowo zarejestrowane pod sygn. III K 303/04 zostały przekazane do OA IPN we Wrocławiu w dniu 07.04.2016 r.,

12/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu informację, że akt personalnych Stanisława Dziechciarka, Miłana Senka i Jana Bałasa nie odnaleziono,

13/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu informację, że akt personalnych Ryszarda Mameta nie odnaleziono,

14/przesłuchano w charakterze świadka Edwarda Masnego (nieznany do tej pory uczestnik manifestacji w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie),

15/zwrócono się do KWP we Wrocławiu o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych byłych funkcjonariuszy MO w 1982 r.: Ryszarda Mameta, Stanisława Klimka i Macieja Kozaka,

16/wystąpiono do WPG we Wrocławiu oraz do Departamentu Kadr MON w Warszawie o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych prokuratorów: Stanisława Dziechciarka, Miłana Senka i Jana Bałasa z jednoczesną informacją dot. stanu spoczynku ww,

17/wystąpiono do OA IPN we Wrocławiu z wnioskiem o odnalezienie i udostępnienie akt Sądu Okręgowego we Wrocławiu o sygn. III Ko 303/04 (poprzednio III K 265/98) oraz akt personalnych funkcjonariusza MO w Lubinie lub Legnicy - Macieja Kozaka,

18/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu akta personalne Stanisława Klimka (IPN Wr 0125/949),

19/Przeprowadzono w Archiwum Cyfrowym kwerendę w celu odnalezienia akt personalnych prokuratorów: Jana Balasa i Bernarda Ostolskiego,

20/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu informację, że akt personalnych części wskazanych funkcjonariuszy MO nie odnaleziono,

21/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu akta o sygn. IPN Wr 466/611 (6 tomów) stanowiące akta kontrolne postępowania wyjaśniającego w sprawie przebiegu w sprawie wydarzeń, a w szczególności użycia broni przez funkcjonariuszy MO w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie wytworzone przez WUSW w Legnicy,

22/uzyskano z MON w Warszawie informację, żeteczka akt personalnych prokuratora Miłana Senka jest przechowywana w Archiwum Wojskowym w Oleśnicy wraz z informacją, że MON nie posiada akt personalnych prokuratora Stanisława Dziechciarka i Jana Balasa,

23/zwrócono się do KWP we Wrocławiu o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych ustalonych funkcjonariuszy II plutonu ZOMO w Legnicy w dniu 31.08.1982 r.,

24/zwrócono się do Wojskowego Biura Historycznego i Archiwum Wojskowego w Oleśnicy o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych prokuratorów: Stanisława Dziechciarka, Miłana Senka i Jana Balasa,

25/poddano oględzinom akta o sygn. IPN BU 2253/204 zawierające oświadczenie lustracyjne adwokatów z ORA we Wrocławiu, w tym byłego prokuratora Bernarda Ostolskiego,

26/poddano oględzinom akta o sygn. IPN Wr 550/16 stanowiące akta personalne prokuratora Bernarda Ostolskiego,

27/poddano oględzinom akta o sygn. IPN Wr 465/391 stanowiące akta personalne prokuratora Krzysztofa Hennera,

28/poddano oględzinom akta o sygn. IPN 555/3 stanowiące akta personalne prokuratora Wojciecha Antoniego Czerwińskiego z WPG we Wrocławiu,

29/poddano oględzinom akta o sygn. IPN Wr 0125/949 stanowiące akta personalne funkcjonariusza MO Stanisława Klimka s. Józefa ustalając, że nie dotyczą one funkcjonariusza o ww danych uczestniczącego w wydarzeniach w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie (z akt wynika, że ww został zwolniony ze służby w 1956 r.),

30/dokonano sprawdzenia w systemie „Źródło” (Pesel) danych dot. Wojciecha Czerwińskiego (nie żyje), Bernarda Ostolskiego (nie żyje), Krzysztofa Hennera,

- 31/zwrócono się do USC w Opolu o sporządzenie odpisów skróconych aktów zgonu ww,
- 32/ dokonano sprawdzenia w systemie „Źródło” (Pesel) danych dot. Jana Balasa ustalając 24 osoby o ww danych, z których wytypowano 16 (trzech żyje),
- 33/poddano oględzinom akta o sygn. IPN BU 2174/6924 stanowiące personalne płk. Aleksandra Mazurka (prokurator Prokuratury Śląskiego Okręgu Wojskowego we Wrocławiu),
- 34/uzyskano odpisy skrócone aktów zgonu : Bernarda Ostolskiego i Wojciecha Czerwińskiego,
- 35/uzyskano z WBH w Warszawie informację, że ww archiwum nie posiada akt personalnych Stanisława Dziechciaruka, Miłana Senka i Jana Balasa,
- 36/dopuszczono dowód z akt personalnych prokuratora Józefa Gondorka, Ryszarda Szmajdzińskiego i Stanisława Dziechciaruka (Dziechciaruka) wraz z odpisami aktów zgonu Józefa Gondorka i Stanisława Dziechciaruka,
- 37/poddano oględzinom akta personalne Stanisława Klimka funkcjonariusza KMMO w Lubinie,
- 38/poddano oględzinom akta personalne Macieja Kozaka funkcjonariusza MO w Lubinie,
- 39/poddano oględzinom akta personalne Ryszarda Mameta z KMMO w Lubinie,
- 40/uzyskano z Archiwum Wojskowego w Oleśnicy informację, że akta personalne Miłana Senka zostały przekazane do AO IPN we Wrocławiu,
- 41/uzyskano od Tomasza Pezackiego informację dotyczącą wykonywania i posiadania przez księdza Winnickiego z tzw. „małego kościoła” w Lubinie zdjęć z manifestacji w dniu 31.08.1982 r. (zdjęcia te wg ww mogą znajdować się na terenie ww kościoła lub jego plebani),
- 42/poddano oględzinom akta o sygn. IPN Wr 691/55, 56 i 57 stanowiące akta Sądu Okręgowego we Wrocławiu (III K 303/04 poprzednio III K 265/98),
- 43/poddano oględzinom akta personalne funkcjonariusza SB Wiesława Kartkowskiego,
- 44/poddano oględzinom akta personalne funkcjonariusz MO Tadeusza Pilcha ustalając, że ww nie uczestniczył w wydarzeniach w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie bowiem zakończył służbę w 1964 r.,
- 45/dokonano sprawdzenia w systemie „Źródło” (Pesel) danych dot. Stanisława

Klimka, Macieja Kozaka, Ryszarda Mameta, Wiesława Kartkowskiego, Tadeusza Pilcha,

46/wystąpiono do OA IPN we Wrocławiu o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych prokuratora Miłana Senka,

47/zlecono prokuratorowi Przemysławowi Cieślikowi przesłuchanie w charakterze świadka Tomasza Pezackiego oraz ustalenie czy na terenie tzw. „małego kościoła” w Lubinie znajdują się zdjęcia z manifestacji wykonane przez księdza Winnickiego. Wskazane czynności z udziałem Tomasza Pezackiego nie udało się wykonać albowiem ww nie stawiał się na wezwanie, nie skontaktował się z OKŚZpNP we Wrocławiu, a wg ustaleń Policji - brak jest informacji o jego aktualnym miejscu pobytu. Nadto, uzyskano z Parafii p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Lubinie informację, że ks. Tadeusz Winnicki zmarł w 2017 r., a w archiwum ww parafii nie ma żadnych zdjęć z wydarzeń w Lubinie,

48/zwrócono się do KWP we Wrocławiu o udostępnienie akt personalnych kolejnych funkcjonariuszy MO (ZOMO, NOMO lub ROMO) w Legnicy i Lubinie w dniu 31.08.1982 r.,

49/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu informację o przedłużeniu realizacji wniosku służbowego dot. akt personalnych poszczególnych funkcjonariuszy z uwagi na opracowanie materiałów archiwalnych przez Referat Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów,

50/otrzymano z Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN we Wrocławiu informację o ujawnieniu nowego świadka w sprawie w osobie Lecha Zalewskiego, który miał być uczestnikiem wydarzeń w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie i doznać w ich trakcie obrażeń ciała,

51/zlecono prokuratorowi Przemysławowi Cieślikowi przesłuchanie ww w charakterze świadka/pokrzywdzonego wraz z powołaniem biegłego lekarza z zakresu medycyny sądowej na okoliczność określenia rodzaju i charakteru doznanych przez ww obrażeń ciała w celu przyjęcia właściwej kwalifikacji prawnej czynu popełnionego na szkodę ww,

52/zwrócono się do KWP we Wrocławiu o odnalezienie i udostępnienie akt personalnych kolejnych funkcjonariuszy KMMO, NOMO i ROMO,

53/dokonano sprawdzenia w systemie „Źródło” (Pesel) danych dot. Zbigniewa Szawłowskiego (prokurator NPW w Warszawie) ustalając, że ww zmarł,

54/uzyskano z KWP we Wrocławiu część zawnioskowanych akt personalnych poszczególnych funkcjonariuszy MO,

55/przesłuchano w charakterze świadka Lecha Zalewskiego,

56/ustalono, że :

- Lucjan Czubiński - ówczesny Dyrektor Generalny MSW i jednocześnie Szef Wojsk MSW, wydał polecenie prokuratorowi NPW Przemysławowi Tomaszewskiemu nadzorującemu śledztwo w 1982 r. prowadzone przez prokuratora Miłana Senak - co do sposobu jego zakończenia.

- Bolesław Kliś ówczesny szef Oddziału V NPW, naniósł poprawki w raporcie o wydarzeniach w Lubinie sporządzonym przez prokuratora Miłana Senka (rzekomo nie miały potwierdzenia dowodowego), a następnie przedłożył go swoim przełożonym,

- Czesław Kiszczak - ówczesny Minister Spraw Wewnętrznych, podjął osobistą decyzję aby Miłan Senk jako prowadzący śledztwo po 14 września 1982 r. zwrócił broń zabezpieczoną z I plutonu ZOMO organom MO wraz z książką broni, co ten uczynił,

57/poddano analizie dotychczasowe zeznania złożone w toku śledztwa przez Lucjana Czubińskiego, Bolesława Klisia, Czesława Kiszczaka, gen. Edwarda Tarałę (ówczesny Szef Służby Polityczno-Wychowawczej MSW), gen. Bogusława Stachurę (ówczesny podsekretarz stanu w MSW. Podlegał mu Departament gospodarki materiałowo-technicznej. W sierpniu 1982 r. był kierownikiem sztabu MSW. Jego zastępcami w sztabie byli gen. Bejm i Ciastoń. Do jego kompetencji jako kierownika sztabu MSW była koordynacja użycia sił i środków resortu w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa państwa. Sztab koordynował działania służb resortowych, milicji, służb bezpieczeństwa. Koordynowano działania pomiędzy centralą a województwami oraz współdziałanie z innymi resortami - gł. MON. W praktyce polegało to na kierowaniu tzw. Batalionów Centralnego Podporządkowania i słuchaczy szkół resortowych do zagrożonego województwa i terenu na wniosek Komendanta Woj. MO. Ww wskazał, że działania wobec manifestantów w Lubinie planowała i realizowała Komenda Główna MO, gen. Władysława Ciastonia (ówczesny wiceminister Spraw Wewnętrznych. Podlegały mu pionierzy operacyjne SB zajmujące się sprawami bezpieczeństwa wewnętrznego), płk. Zenona Trzczińskiego (ówczesny Z-ca Komendanta Gł. MO. Koordynował działalność KG MO w zakresie prewencji ruchu drogowego i prac biura operacyjnego), płk. Stanisława Jałoszyńskiego (ówczesny Dyrektor Biura Operacyjnego KG MO. Zajmował się organizowaniem i funkcjonowaniem służb dyżurnych we wszystkich jednostkach MO oraz organizacją, wykorzystaniem, wyposażeniem ZOMO), Piotra Prochowskiego (ówczesny funkcjonariusz Biura Operacyjnego KG MO. Po koniec października 1982 r. na polecenie gen. Bejma pojechał do Lubina by zbadać sprawę wydarzeń pod kątem przestrzegania zasad taktyki działania pododdziałów zwartych podczas rozpraszania demonstracji),

58/ustalono osobę występującą ramienia PZPR w tej sprawie, t.j. Kazimierza Barcikowskiego (ówczesny sekretarz KC PZPR). Wg zeznań prokuratura Stanisława Dziechciaruka – w/w miał wpływać poprzez NPW na śledztwo i na postów legnickich aby więcej nie próbowali się kontaktować z ww w tej sprawie,

59/ustalono dane występujących w sprawie funkcjonariuszy/członków najwyższych władz :

1/gen. Edward Tarała, s. Stanisława i Zofii zd. Wszolek, ur. 30.05.1926 r. w Stryju, Dyrektor Generalny MSW w latach 1981-1983, szef Służby Polityczno-Wychowawczej MSW, a od 1983 r. do 1989 r. szef MSW, zmarł 21.10.2018 r,

2/gen. Bogusław Stachura, s. Stanisława i Władysławy, ur. 20.03.1927 r. w Grajewie. Szef Służby Bezpieczeństwa PRL, wiceminister Spraw Wewnętrznych PRL, zmarł 21.08.2008 r.

3/gen. bryg. Józef Szewczyk, s. Karola i Marii zd. Pomykacz, ur. 19.03.1931 r. w Nowym Targu, zmarł 10.05.2022 r., Naczelnny Prokurator Wojskowy w latach 1975-1984i równocześnie zastępca Prokuratora Generalnego PRL (1975-1987),

4/gen. dyw. Józef Bejm s. Edmunda i Eleonory, ur. 13.04.1937 r. w Klaninach, zmarł 30.04.1987 r., Komendant Główny MO w latach 1978-1987. Zastępcą gen. Bogusława Stachury w sztabie MSW.

5/gen. dyw. Władysław Ciastoń, s. Ignacego i Zofii, ur. 16.12.1924 r. w Krakowie, zmarł 04.06.2021 r., szef Służby Bezpieczeństwa w latach 1981-1987, wiceminister spraw wewnętrznych PRL,

6/gen. dyw. Zenon Trzeciński, s. Bernarda i Janiny, ur. 12.06.1934 r. w Poznaniu, zmarł 19.11.2012 r., komendant główny MO w latach 1981-1990,

9/płk. Hipolit Starszak s. Czesława i Barbary, ur. 30.10.1939 r. w Łobżenicy, zmarł 19.01.2015 r. , funkcjonariusz SB MSW, Z-ca Prokuratora Generalnego w latach 1984 1990.

Z ramienia PZPR :

1/Kazimierz Barcikowski s. Jan i Stefanii, ur. 22.03.1927 r. w Zglechowie, zmarł 10.07.2007 r., członek Biura Politycznego KC PZPR w latach 1980-1989, zastępca Przewodniczącego Rady Państwa w latach 1983-1989, wiceprezes Rady Ministrów.

60/wystąpiono do USC o odpisy skrócone aktów zgonu ww osób.

61/wystąpiono do OA IPN we Wrocławiu, Archiwum IPN w Warszawie, WBH w Warszawie i AW w Oleśnicy o odnalezienie i udostępnienie akt osobowych płk. Stanisława Przyjemskiego – szefa Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we

Wrocławiu w 1982 r. (akta uzyskano),

62/przesłuchano w charakterze świadka/pokrzywdzonego Zbigniewa Korczowskiego i Annę Jońską,

63/powołano biegłego lekarza medycyny sądowej w celu wydania opinii dotyczącej rodzaju obrażeń jakich doznał w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie - Lech Zalewski.

64/uzyskano informację z OA IPN we Wrocławiu dot. miejsca przechowywania akt osobowych byłych funkcjonariuszy MO - Romana Ochmnana, Mariana Wolniaka, Zbigniewa Nowickiego i Antoniego Radolińskiego (KWP we Wrocławiu) oraz informację, że akt Ryszarda Besztygi nie odnaleziono,

65/przesłuchano w charakterze świadka Wiolettę Berjak jako uczestnika wydarzeń objętych przedmiotowym śledztwem (ww uznano za pokrzywdzoną). Na podstawie zeznań złożonych przez ww ustalono kolejne osoby będące świadkami wydarzeń w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie w osobach: Beaty Magoś obecnie Gutarowska oraz Urszulę Kozdra i Wojciecha Gurdaka. Uzyskano i poddano oględzinom akta osobowe członka ORMO - Romana Nowakowskiego, płk. Miłana Senka (prokurator), płk. Stanisława Marii Ksawerego Przyjemskiego (prokurator),

66/dokonano sprawdzenia ww w systemie „Źródło” (PESEL),

67/powierzono właściwym jednostkom Policji dokonanie ustaleń dot. Romana Nowakowskiego (uzyskano informację, że żyje i mieszka w Trzebnicy), Wiesławy Cybulskiej (uzyskano informację, że zmarła), Stanisława Marii Ksawerego Przyjemskiego (w realizacji),

68/poddano oględzinom akta kontrolne postępowania wyjaśniającego w sprawie przebiegu wydarzeń, a w szczególności użycia broni przez funkcjonariuszy MO w dniu 31 sierpnia 1982 roku w Lubinie (IPN Wr 466/611/1, 2, 3, 4, 5 i 6),

69/uzyskano od historyka OKŚZpNP we Wrocławiu informację nt. stanu realizacji zleconego opracowania historycznego obejmującego wydarzenia będące przedmiotem niniejszego śledztwa (w toku),

70/uzyskano z KPP w Lubinie informację, że wskazana przez nowego pokrzywdzonego Zbigniewa Korczowskiego - Wiesława Cybulska mająca posiadać wiedzę dot. funkcjonariusza ORMO uczestniczącego w wydarzeniach w Lubinie o nazwisku Kawecki - zmarła.,

71/ustalono, na podstawie informacji udzielonej przez KPP w Trzebnicy, że Roman Nowakowski żyje i mieszka w Trzebnicy,

72/Powołano biegłego lekarza medycyny sądowej w celu wydania opinii

dotyczących rodzaju obrażeń jakich doznał w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie – Zbigniew Korczowski.

73/nie udało się przesłuchać w charakterze świadka Tomasza Pezackiego albowiem ww nie stawiał się na wezwanie, nie skontaktował się z OKŚZpNP we Wrocławiu realizującą ww czynność oraz nie udało się ustalić aktualnego miejsca pobytu ww (pod jedynym znanym adresem zamieszkania nie przebywa i nie wiadomo, co się z nim dzieje),

74/uzyskano z OA IPN we Wrocławiu informacje dotyczącą miejsca przechowywania akt osobowych byłych funkcjonariuszy MO – Romana Ochmanana, Mariana Wolniaka, Zbigniewa Nowickiego i Antoniego Radolińskiego (KWP we Wrocławiu) oraz informację, że akt Ryszarda Besztygi nie odnaleziono,

75/wystąpiono do OA IPN we Wrocławiu o akta osobowe Zbigniewa Nowickiego i Antoniego Radolińskiego, które wg informacji uzyskanej z KWP we Wrocławiu zostały przekazane spisem akt IPN 080 z dnia 14.06.2002 r. do OA IPN we Wrocławiu,

76/uzyskano z USC odpis skrócony aktu zgonu Hipolita Starszaka, Zenona Trzczińskiego, Władysława Ciastonia, Józefa Szewczyka, Bogusława Stachury, Edwarda Tarały, Kazimierza Barcikowskiego oraz informację, że akt zgonu gen. Józefa Bejma w księgach stanu cywilnego i w elektronicznym centralnym rejestrze stanu cywilnego nie figuruje (patrz; pkt. 61 planu śledztwa). Ustalono jednak, w oparciu o dane umieszczone na stronie ipn.gov.pl (dane ze śledztwa S 66.2019.ZK prowadzonego we Wrocławiu), że Józef Bejm zmarł 30.04.1987 r.,

77/ustalono, że Roman Nowakowski żyje i mieszka w Trzebnicy, a Wiesława Cybulska oraz Stanisław Maria Ksawery Przyjemski – zmarli,

78/powierzono Policji ustalenie danych adresowych Wojciecha Gudraka, Beaty Magoś obecnie Gutarowskiej oraz Urszuli Kozdra (wskazani przez Wioletę Berjak, wg której do Beaty Magoś i Urszuli Berjak również miano strzelać w trakcie wydarzeń w Lubinie),

79/uzyskano z KPP w Lubinie informację, że Urszula Kozdra (obecnie Konarska) – żyje i mieszka w Lubinie przy ul. Armii Krajowej 6/27, Wojciech Gurdak żyje i mieszka w Lubinie przy ul. Budowniczych LGOM 49/4. Z kolei na terenie Lubina ustalono żyjących dwóch mężczyzn o nazwisku Kawecki : 1/Zenon Kawecki zam. 59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 9D/10 (zmarł 18.12.2013 r.) oraz Mariusz Kawecki zam. 59-300 Lubin, ul. Odrodzenia 9D/10,

80/uzyskano z KMP w Płocku informację, że Beata Magoś (obecnie Gutarowska) żyje i mieszka pod adresem : 09-400 Płock, ul. Obrońców Westerplatte 10/1 m. 12,

81/ustalono liczbę i dane osobowe (imię i nazwisko) poszczególnych funkcjonariuszy KMMO w Lubinie, ZOMO, ROMO, NOMO, ORMO, Drużyny (Grupy) Specjalnej ZOMO, Grupy Rajdującej ZOMO biorących udział w wydarzeniach w Lubinie wraz z wyposażeniem ww jednostek (ustalono, że osoby należące do ORMO i ROMO nie posiadały na wyposażeniu broni palnej) (zestawienie w aktach podręcznych prokuratora, tom VI),

82/uzyskano od Norberta Wójtowicza (historyk IPN, któremu zlecono sporządzenie opracowania historycznego w sprawie) informację, że przeprowadzone przez niego do tej pory kwerendy w Archiwum IPN we Wrocławiu, Archiwum Akt Nowych w Warszawie (arch. KC PZPR), Archiwum Państwowym w Legnicy (KW PZPR), Archiwum Państwowym w Legnicy (KW PZPR), Archiwum Państwowym we Wrocławiu (KW PZPR)(oraz biblioteki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (zbiór druków drugoobiegowych - podziemnych) - nie doprowadziły do ujawnienia jakichkolwiek materiałów/informacji odnoszących się do udziału ówczesnych władz w wydarzeniach lubińskich.

83/przekazano ww historykowi akta główne śledztwa S 46.2022.Zk wraz z otrzymanym do tej pory z KWP we Wrocławiu aktami osobowymi poszczególnych funkcjonariuszy, celem wykorzystania ich na potrzeby realizowanego opracowania historycznego,

84/zlecono w drodze pomocy prawnej do OKŚZpNP w Warszawie przesłuchanie w charakterze świadka Beaty Gutarowskiej zd. Magoś, która wg relacji Wioletty Berjak miała uczestniczyć w wydarzeniach lubińskich,

85/powierzono prokuratorowi Przemysławowi Cieślikowi (członek zespołu śledczego powołanego w sprawie) realizację kolejnych czynności opisanych w planie śledztwa (pkt. 4, 5, 7,8,9,10,12 i 13 planu),

86/przesłuchano w charakterze świadka Wojciecha Gurdaka,

87/przesłuchano w charakterze świadka Krzysztofa Hennera,

88/podjęto próby skutecznego wezwania i przesłuchania w charakterze świadków Urszuli Konarskiej i Mariusza Kawecki, ale dotychczas nieskuteczne;

89/uzyskano z KWP we Wrocławiu informację, że przeprowadzona w archiwum ww. jednostki kwerenda doprowadziła jedynie do ujawnienia książki kontroli osób zatrzymanych w związku z wydarzeniami lubińskimi (zasób KMP w Legnicy) oraz dokumentację dotyczącą ugód sądowych związanych z ww wydarzeniami (po byłej KWP w Legnicy) wraz z informacją o braku wykazu funkcjonariuszy OROMO uczestniczących w wydarzeniach lubińskich,

90/przesłuchano w charakterze świadka Jadwigę Senk (żona - wdowa - zmarłego prokuratora M. Senka),

91/przesłuchano w charakterze świadka byłego prokuratora Ryszarda Szmajdzińskiego,

92/uzyskano opinię biegłego lekarza medycyny sądowej nt. obrażeń doznanych przez Lecha Zalewskiego i Zbigniewa Korczowskiego,

93/uzyskano z KPP w Lubinie informację, że w ich zasobach archiwalnych nie odnaleziono jakiegokolwiek dokumentacji dotyczącej wydarzeń lubińskich,

94/przesłuchano w charakterze świadka Beatę Gudorowską vel Gutarowską,

95/poddano oględzinom książki osób zatrzymanych w 1982 r. w KW MO w Legnicy wraz z materiałami ugód sądowych,

96/zlecono (prok. P. Cieślik) przesłuchanie w charakterze świadka kolejnych ustalonych uczestników wydarzeń lubińskich - Anny Samitowskiej oraz Janusza Niecia i Henryka Marchela;

97/poddano oględzino akta IPN Wr 607/411/1 stanowiące akta kontrolne śledztwa prowadzonego przeciwko Januszowi Nieciowi i Henrykowi Marchelowi w związku z udziałem ww w wydarzeniach lubińskich,

98/skontaktowano się z Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji w Warszawie (podinspektor Dariusz Zajdel) w celu ustalenia warunków i możliwości zlecenia wykonania ekspertyzy kryminalistycznej porównawczo-identyfikacyjnej umożliwiającej wskazanie/ustalenie na podstawie znajdujących się w aktach śledztwa zarejestrowanych w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie wizerunków - danych poszczególnych funkcjonariuszy sił porządkowych. Uzyskano informację, że badania takie mogą zostać przeprowadzone wyłącznie na podstawie oryginalnych zdjęć/fotografii, a materiałem porównawczym mogą być również oryginalne zdjęcia poszczególnych funkcjonariuszy znajdujące się w ich aktach osobowych. Biegły wskazał również, że nawet i takim przypadku badania te obarczone są dużym prawdopodobieństwem błędu albowiem identyfikacja zależy nie tylko od jakości samego zdjęcia/fotografii, ale również od innych czynników, jak to czy zdjęcie danej osoby wykonano np. z profilu, czy pod kątem. Dodatkowo ustalono, że w przypadku dysponowania nagraniem na taśmie filmowej, warunkiem jej zbadania jest wcześniejsze przetworzenie zapisu na zapis cyfrowy. Jak ustalono, CLK Policji takimi czynnościami się nie zajmuje i należy ją zlecić wyspecjalizowanej firmie np. telewizji.

W przebiegu aktualnie prowadzonego postępowania, do dnia 29 lutego

2024 r. - wykonano następujące czynności procesowe :

1/dokonano sprawdzenia w systemie „Źródło” (Pesel) danych dot. Eugeniusza Bołosa, Stanisława Kacprowicza, Jana Jeleniewskiego, Marka Miltasza, Edmund Gwiazda (byli funkcjonariusze MO) i ustalono, że Jan Jeleniewski i Jerzy Krzykowski i zmarli,

2/powierzono właściwym jednostkom Policji dokonanie ustaleń dot. Eugeniusza Bołosa, Edmunda Gwiazdy, Stanisława Kacprowicza, Alfreda Zborowskiego,

3/zwrócono się do USC o odpisy skrócone aktów zgonu Jana Jeleniewskiego, Jerzego Krzykowskiego i Włodzimierza Kotowskiego,

4/otrzymano od Jana Tabora pismo z załączonymi łuskami i fragmentem pocisku z karabinu (określony jako „czubek pocisku”), które ww miał uzyskać od Adama Mickiewicza swojego kolegi (nie żyje), a które ww miał znaleźć na miejscu wydarzeń z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie,

5/poddano oględzinom ww łuski i fragment pocisku, a następnie uznano je za dowód rzeczowych rejestrując pod sygn. Drz 1/23,

6/postanowieniem z dnia 6 grudnia 2023 r. powołano Pracownię Badań Broni i Balistyki Laboratorium Kryminalistycznego KWP we Wrocławiu w celu poddania badaniom ww łusek i fragmentu pocisku. Ustalono, że z uwagi na aktualne obciążenie pracą – badania takie zostaną wykonane w terminie od 3 do 5-6 miesięcy,

7/zwrócono się do IPN-OKŚZpNP w Poznaniu o przesłuchanie w drodze pomocy prawnej w charakterze świadka Jana Tabora,

8/uzyskano z KP w Darłowie informację dot. Edmunda Gwiazdy,

9/uzyskano odpisy skrócone aktów zgonu Jana Jeleniewskiego, Jerzego Krzykowskiego i Włodzimierza Kotowskiego,

10/uzyskano z KP w Szczecinku informację dot. Stanisława Kacprowicza,

11/uzyskano z KP w Jeleśni informację dot. Eugeniusza Bołosa,

12/zlecono przesłuchanie w charakterze świadka Eugeniusza Bołosa

13/uzyskano od historyka IPN we Wrocławiu Norberta Wójtowicza informację dot. aktualnego stanu realizacji zleconego opracowania historycznego dot. wydarzeń z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie (w trakcie sporządzania) oraz kopię fotografii otrzymanej od Andrzeja Malika – pracownika OBBH IPN w Krakowie pochodzącej z wydarzeń z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie,

- 14/uzyskano z KPP w Lubinie informację dot. Alfreda Zborowskiego (zmarł),
- 15/zwrócono się do USC o odpis skrócony aktu zgonu Alfreda Zborowskiego,
- 16/wystąpiono do IPN – OKŚZpNP w Krakowie o przesłuchanie w drodze pomocy prawnej w charakterze świadka Andrzeja Malika,
- 17/zwrócono się do Fundacji Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie o udostępnienie wszelkich ewentualnie posiadanych materiałów dot. wydarzeń z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie,
- 18/zlecono właściwym jednostkom Policji dokonanie ustaleń dot. aktualnych adresów zamieszkania ustalonych członków ORMÓ i ROMÓ uczestniczących w wydarzeniach w dniu 31.08.1982 r. w Lubinie oraz mieszkańców Lubina – naocznych świadków ww wydarzeń (łącznie 107 osób), w celu ich późniejszego przesłuchania,
- 19/uzyskano realizację czynności zleconych KPP w Złotoryi dot. potwierdzenia danych osobowych i adresowych Waldemara Chabiora (były funkcjonariusz ROMÓ),
- 20/zlecono do OKŚZpNP we Wrocławiu przesłuchanie ww w charakterze świadka z uprzedzeniem o treści art. 183 § 1 kpk,
- 21/zlecono KPP w Lubinie ustalenie danych osobowych i adresowych Michała Czarnego (dane takie widnieją na kopii zdjęć z manifestacji zał. do akt w t. XLIV k. 8592),
- 21/zwrócono się do CLK Policji w Warszawie i Prokuratury Okręgowej w Legnicy o informację dot. oryginałów przekazanych przez Prokuraturę Wojewódzka w Legnicy w ramach śledztwa o sygn. II Ds. 40/90/S oryginalnych zdjęć fotograficznych z manifestacji, które były przedmiotem wykonanej ekspertyzy (oryginałów tych zdjęć nie ma w aktach),
- 22/zlecono w drodze pomocy prawnej do OKŚZpNP we Wrocławiu przesłuchanie w charakterze świadka Krzysztofa Raczkowiaka, co okazało się niemożliwe z uwagi na jego śmierć;
- 23/uzyskano odpis aktu zgonu Alfreda Zborowskiego,
- 24/uzyskano z KPP Policji w Złotoryi dane dot. Waldemara Chabiora,
- 25/uzyskano z KPP w Lubinie dane dot. Anny Gołębiewskiej zd. Samitowskiej,
- 26/uzyskano z OKŚZpNP w Poznaniu informację o odstąpieniu od czynności przesłuchania w charakterze świadka Jana Tabora,

- 27/uzyskano z poszczególnych jednostek Policji informacje dot. Zbigniewa Romanowicza, Zygmunta Kloca, Jana Grzywny, Jana Pasternaka, Antoniego Kluczniaka, Leopolda Rytwińskiego,
- 28/przesłuchano w charakterze świadka Stanisława Kacprowicza,
- 29/ustalono, że Krzysztof Raczkowiak zmarł,
- 30/przesłuchano w charakterze świadka Piotra Raczkowiaka (brat Krzysztofa Raczkowiaka),
- 31/przesłuchano w charakterze świadka Edmunda Gwiazdę,
- 32/przesłuchano w charakterze świadka Andrzeja Malika,
- 33/uzyskano z Prokuratury Okręgowej w Legnicy informację nt. przeprowadzonej kwerendy,
- 34/uzyskano z KPP w Lubinie informację dot. Michała Błądek, Zygmunta Lebiody, Eugeniusza Mazura, Zbigniewa Dziecioła, Adama Cyrkota, Leszka Zdunka, Antoniego Zycha, Bronisława Dietricha, Michała Czarnego, i innych wskazanych osób
- 35/przesłuchano w charakterze świadka Waldemara Chabiora i Annę Gołębiowską z d. Samitowską,
- 37/ustalono, że Janusz Nieć prawdopodobnie wyjechał na stałe z kraju, a Henryk Marchel zmarł,
- 38/uzyskano z CLK Policji w Warszawie informację dot. ekspertyzy nr HLE-1397/92.

W toku dalszego śledztwa koniecznym jest realizacja następujących czynności :

1/precyzyjne ustalenie, w których rejonach Lubina operowały poszczególne jednostki biorące udział w pacyfikowaniu demonstracji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie (dot. plutonu I i II ZOMO i drużyny specjalnej z Legnicy oraz oddziału NOMO (Nieetatowe Oddziały MO), funkcjonariuszy KM MO z Lubina oraz tzw. „Grupy Rajdującej” i Drużyny (Grupy) Specjalnej ZOMO), do jakich zdarzeń doszło w rejonie ich działania, czy któryś z uczestników albo obserwatorów ww demonstracji doznał obrażeń w wyniku działania ww funkcjonariuszy, zweryfikowanie (w kontekście ustaleń dokonanych przez Bogusława Sosenkiewicza) zeznań Jana Matwieja, z których wynika, że broni palnej używali wyłącznie funkcjonariusze I plutonu ZOMO (ustalono, że broni takiej na wyposażeniu nie posiadali członkowie ORMO i ROMO),

2/sporzządzenie opracowania historycznego obejmującego wydarzenia z 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie z uwzględnieniem ewentualnych działań/poleceń podejmowanych/wydawanych w śledztwie o sygn. Pg-śl.-II-339/82 prowadzonym przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową we Wrocławiu ze strony kierownictwa Naczelnej Prokuratury Wojskowej, osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe i partyjne, najwyższe władze PRL, Prokuraturę Generalną PRL i ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych,

3/przesłuchanie w charakterze świadków: Urszuli Kozdra (obecnie Konarska),

4/przesłuchanie w charakterze świadka Mariusza Kaweckiego na okoliczność tego czy w 1982 r. był członkiem ORMO, o którym w swych zeznaniach mówił świadek/pokrzywdzony Zbigniew Korczowski powołując się na relację Wiesławy Cybulskiej (ustalono, że zmarła). Czynności tej dotychczas nie wykonano z uwagi na brak danych co do aktualnego miejsca pobytu ww,

5/przesłuchanie w charakterze świadka ówczesnego Z-cę Komendanta KM MO w Lubinie - Zdzisława Klęskiego,

6/w przypadku przesłuchania ww i ustalenia, że doznali obrażeń ciała - powołanie biegłego lekarza medycyny sądowej celem wydania opinii sądowo-lekarskiej,

7/ustalenie w KWP we Wrocławiu możliwości wykonania (na podstawie dotychczasowych ustaleń i zebranych materiałów dowodowych) ekspertyzy dot. alokacji poszczególnych jednostek sił porządkowych biorących udział w wydarzeniach w Lubinie w 1982 r. - celem precyzyjnego określenia lokalizacji ich działania w dniu 31 sierpnia 1982 r. na terenie Lubina i ewentualne zlecenie wykonanie takiej ekspertyzy,

8/rozważenie poddania oględzinom akt osobowych poszczególnych funkcjonariuszy uczestniczących w wydarzeniach lubińskich uzyskanych z KWP we Wrocławiu,

9/uzyskanie z Pracowni Badań Broni i Balistyki Laboratorium Kryminalistycznego KWP we Wrocławiu ekspertyzy dot. zabezpieczonych łusek i fragmentu pocisku (Drz 1/23),

10/uzyskanie realizacji zleconych czynności przesłuchania w charakterze świadków byłych funkcjonariuszy MO - Eugeniusza Bołozza, Stanisława Kacprowicza,

11/uzyskanie zawnioskowanej do Fundacji Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie informacji dot. ewentualnie posiadanych materiałów obejmujących wydarzenia z dnia 31.08.1982 r. w Lubinie,

12/przesłuchanie w charakterze świadków osób ustalonych/potwierdzonych przez

poszczególne jednostki Policji gł. z terenu Lubina,

13/dalsze uzupełnienie/pogłębienie zebranego w przebiegu do tej pory prowadzonego śledztwa materiału dowodowego i przeprowadzenia analizy oraz oceny prawnokarnej w zakresie dotyczącym zasadności przyjęcia:

- wobec funkcjonariuszy dwóch plutonów ZOMO i funkcjonariuszy drużyny specjalnej z Legnicy oraz funkcjonariuszy KWMO z Legnicy, KMMO, NOMO, przeciwko którym postępowanie dotychczas nie było prowadzone, tj. z wyłączeniem K. Karasińskiego, M. Wisińskiego, M. Ochala, B. Dyka, K. Cependy, T. Jarockiego, J. Maja, B. Garusa, M. Ochockiego, F. Górala albowiem śledztwo p-ko K. Karasińskiemu i M. Wisińskiemu umorzono, a wobec pozostałych ww skierowano akt oskarżenia, biorących udział w interwencji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie wobec uczestników pokojowej demonstracji - podstawy do sporządzenia i ogłoszenia postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz skierowania aktu oskarżenia obejmującego fakt popełnienie zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, polegających na udziale w pobiciu z użyciem broni palnej lub innego podobnie niebezpiecznego przedmiotu uczestników ww demonstracji, w którym narażono ich na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 lub w art. 157 § 1 kk, a czego następstwem był ciężki uszczerbek na zdrowiu oraz śmierć niektórych uczestników tej demonstracji oraz

- wobec prokuratorów Wojskowej Prokuratury Garnizonowej we Wrocławiu i prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie, którzy utrudniali lub udaremniali postępowanie karne prowadzone w tej sprawie (dokonać oceny działania Stanisława Dziechciaruka, Józefa Gondorka, Miłana Senka, Jana Balasa, Krzysztofa Hennera, Ryszarda Szmajdzińskiego, Bernarda Ostolskiego, Wojciecha Czerwińskiego z WPG we Wrocławiu oraz Józefa Szewczyka, Zbigniewa Szawłowskiego i Przemysława Tomaszewskiego z NPW w Warszawie), pomagając uniknąć odpowiedzialności karnej sprawcom dokonanych w trakcie demonstracji z dnia 31 sierpnia 1982 r. zabójstw jej uczestników oraz spowodowania u nich obrażeń ciała z art. 156 § 1 pkt. 2 kpk i z art. 157 § 1 kk (art. 155 § 1 pkt. 2 kk z 1969 r. i art. 156 § 1 kk z 1969 r.) - podstawy do sporządzenia i ogłoszenia postanowień o przedstawieniu zarzutów oraz skierowania aktu oskarżenia obejmującego fakt popełnienie zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 lub 2 kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

14/dalsze prowadzenie działań mających na celu ustalenie czy w zacieraniu dowodów brali również udział inni aniżeli ww prokuratorzy wojskowi lub osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe i partyjne (uwzględniając powołaną wyżej relacje prokuratora NPW – Przemysława Tomaszewskiego, który wskazał na polecenie wydane w tym zakresie przez ówczesne najwyższe władze państwa oraz kierownictwo NPW, Lucjana Czubińskiego i Ministra Spraw Wewnętrznych - Czesława Kiszczaka), pod kątem popełnienia zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art. 231 § 1 lub 2 kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, ewentualnie z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 231 § 1 kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

15/ewentualne sporządzenie i ogłoszenie postanowień o przedstawieniu zarzutów, przesłuchanie podejrzanych, przeprowadzenie czynności końcowego zaznajomienia ww z materiałami śledztwa, uzyskanie danych o karalności oraz wywiadów środowiskowych poszczególnych podejrzanych, sporządzenie aktu oskarżenia,

16/przypadku ustalenia, że poszczególni prokuratorzy ustalenii jako sprawcy zbrodni z art. 231 § 1 lub 2 kk i art. 239 kk są prokuratorami w stanie spoczynku – sporządzenie i wystąpienia z wnioskiem o wyrażenie zgody na pociągnięcie ww do odpowiedzialności karnej,

17/umorzenia śledztwa w części przeciwko tym prokuratorom i funkcjonariuszom uznanym za sprawców lub współsprawców ww zbrodni, co do których zostanie potwierdzony fakt, że nie żyją (na podstawie art. 17 § 1 pkt. 5 kpk),

18/przyjęcie prawidłowej kwalifikacji w odniesieniu do zbrodni opisanej w pkt. X przedmiotowego planu popełnionej na szkodę Ryszarda Stefanowicza, jako zbrodni z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § § 2 pkt. 4 i ewen. § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przy ewent. przyjęciu, że została ona popełniona ze szczególnym okrucieństwem biorąc pod uwagę, że po postrzeleniu ww najechano na niego umyślnie radiowozem milicyjnym (prowadzone odrębnie w tym zakresie w OKŚZpNP we Wrocławiu śledztwo o sygn. S 63/06.Zk połączono w dniu 12.01.2007 r. ze śledztwem S 34/06/Zk) oraz w odniesieniu do nowych osób pokrzywdzonych, które pojawiły się po podjęciu z umorzenia przedmiotowego śledztwa (Edward Masny, Lech Zalewski, Zbigniew Korczowski, Wioletta Berjak, Urszula Kozdra obecnie Konarska, Beata Magoś obecnie Gutarowska, Jerzy Krzypkowski, Włodzimierz Kotowski, Alfred Zborowski, ewentualnie : Anna Samitowska (obecnie Gołębiowska), Janusz Nieć i Henryk

Marchel (po ich przesłuchania i ustaleniu czy w trakcie manifestacji doznali obrażeń ciała),

Aktualne pozostają przyjęte w sprawie wersje śledcze :

1/dotycząca ustalonych funkcjonariuszy dwóch plutonów ZOMO i funkcjonariuszy drużyny (grupy) specjalnej ZOMO z Legnicy oraz funkcjonariuszy KWMO z Legnicy i KMMO z Lubina oraz NOMO, w tym w szczególności tych, którzy użyli broni palnej (ustalono, że nie posiadali jej na wyposażeniu członkowie ORMO i ROMO. Brak jest również danych wskazujących na to, że broni takiej używali) biorących udział w interwencji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie wobec uczestników pokojowej demonstracji – obejmująca fakt popełnienie wspólnie i w porozumieniu zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, polegającej na udziale w pobiciu uczestnika ww demonstracji - Stanisława Śniega poprzez wielokrotne zadawanie mu uderzeń po całym ciele pałkami milicyjnymi oraz udziale w pobiciu z użyciem broni palnej poprzez jej funkcjonalne wykorzystanie polegające na oddaniu strzałów oraz z użyciem innych niebezpiecznych narzędzi (po ich ustaleniu) – innych uczestników tej demonstracji, w którym naraża się człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo nastąpienie skutku określonego w art. 156 § 1 lub w art. 157 § 1 kk, czego następstwem był ciężki uszczerbek na zdrowiu w postaci ciężkiego kalectwa, choroby realnie zagrażającej życiu albo trwałego istotnego zeszpecenia u Ireneusza Lao, Henryka Huzarewicz, Edwarda Wertki i Szymona Stafiniaka, spowodowanie naruszenia czynności narządów ciała na okres powyżej dni siedmiu u Brygidy Wieczorek, Andrzeja Dudziaka, Mirosława Kwiatkowskiego, Kazimierza Rusina, Mieczysława Chmielewskiego i Henryka Tereskiewicza oraz śmierć niektórych uczestników tej demonstracji: Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza, z uwzględnieniem nowych osób pokrzywdzonych ustalonych w aktualnym śledztwie (Edward Masny, Lech Zalewski, Zbigniew Korczowski, Wioletta Berjak, Urszula Kozdra obecnie Konarska, Beata Magoś obecnie Gutarowska, Jerzy Krzypkowski, Włodzimierz Kotowski, Alfred Zborowski, ewentualnie: Anna Samitowska (obecnie Gołębiowska), Janusz Nieć i Henryk Marchel,

2/dotycząca usiłowania zabójstwa w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie Ryszarda Stefanowicza, tj. zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 2 pkt. 4 i ewen. § 1 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dokonanej ewen. ze szczególnym okrucieństwem biorąc pod uwagę, że po postrzeleniu ww najechano

na niego umyślnie radiowozem milicyjnym,

3/dotycząca pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. lub na początku września 1982 r. w Lubinie przez funkcjonariuszy MO Michała Henczela, jednego z uczestników demonstracji ulicznej rękami poprzez wielokrotne zadawanie ww uderzeń rękami i pałkami milicyjnymi po całym ciele podczas zatrzymania w jego mieszkaniu, a następnie po doprowadzeniu go do KM MO, tj. zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

4/dotycząca przekroczenia uprawnień poprzez utrudnianie w okresie od 31 sierpnia do nieustalonego dnia września 1982 r. w Lubinie, w celu osiągnięcia korzyści osobistej - postępowania karnego prowadzonego przez Wojskową Prokuraturę Garnizonową we Wrocławiu pod sygn. Pg-śl.-II-339/82 w sprawie spowodowania śmierci, pobicia i uszkodzeń ciała ww osób przez prokuratorów ww prokuratury (podać ocenie zachowanie Stanisława Dziechciaruka, Józefa Gondorka, Miłana Senka, Jana Balasa, Krzysztofa Hennera, Ryszarda Szmajdzińskiego, Bernarda Ostolskiego, Wojciecha Czerwińskiego) poprzez, m.in. wydanie polecenia Dyrektorowi Lubińskiego Przedsiębiorstwa niezwłocznego usunięcia śladów zamieszek ulicznych w postaci zatynkowania śladów przestrzelin na budynkach po użyciu przez siły porządkowe amunicji ostrej i usunięcia z nich kilku pocisków i w konsekwencji tego wydanie wbrew ustalonemu stanowi faktycznemu i zgromadzonym dowodom postanowienia o umorzeniu śledztwa, co było spowodowane potrzebą zacierania dowodów przestępstwa oraz miało na celu uniemożliwienia ustalenia i pociągnięcia do odpowiedzialności karnej, m.in. sprawców zabójstwa Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza i działania w ten sposób na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego, tj. zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art. 231 § 2 (ewen. § 1) kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

5/dotycząca przekroczenia uprawnień w okresie od 31 sierpnia 1982 r. do 8 kwietnia 1983 r. w Lubinie, Warszawie i Wrocławiu w celu osiągnięcia korzyści osobistej przez prokuratorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie (Józef Szewczyk – Naczelnny Prokurator Wojskowy, ewen. Zbigniew Szawłowski, Przemysław Tomaszewski lub inni nieustaleni) oraz ówczesnego Prokuratora Generalnego PRL (Lucjan Czubiński) i ówczesnego Ministra Spraw Wewnętrznych (Czesław Kiszczak) poprzez wywieranie nacisków, w tym na prowadzącego śledztwo Pg-ŚI-II-339/82 prokuratora WPG we Wrocławiu Miłana Senka co do sposobu jego zakończenia, a w szczególności przyjętej podstawy umorzenia sprzecznej z ustalonym stanem faktycznym i zgromadzonym materiałem

dowodowym, co pomogło uniknąć odpowiedzialności karnej sprawcom dokonanych w trakcie demonstracji z dnia 31 sierpnia 1982 r. zabójstw i usiłowania zabójstw jej uczestników oraz pobicia i spowodowania u nich obrażeń ciała i działaniu w ten sposób na szkodę interesu publicznego oraz interesu prywatnego, tj. zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art. 231 § 2 (ewen. § 1) kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi, ewen. z art. 18 § 2 kk w zw. z art. 231 § 1 kk i art. 239 § 1 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Nadal zasadnym w realiach sprawy pozostaje również równoczesne prowadzenie śledztwa w kierunku ewentualnego ustalenia sprawców:

1/zabójstwa w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza, tj. zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art. 148 § 2 pkt. 4 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

oraz

2/usiłowania zabójstwa w dniu 31 sierpnia 1982 r. w Lubinie:

- fotoreportera Krzysztofa Raczkowiaka polegającego na oddaniu strzału z nieustalonej broni palnej amunicja ostrą w kierunku jego głowy przez nieustalonego funkcjonariusza ZOMO oraz

- Edwarda Kimela polegającego na oddaniu w jego kierunku serii strzałów amunicją ostrą z nieustalonej broni palnej przez okienko piwniczne przez nieustalonego funkcjonariusza MO lub ZOMO,

tj. zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 148 § 2 pkt. 4 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 Ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W przypadku niewykrycia sprawców obu ww zbrodni zasadnym będzie :

1/uznanie śmierci Mieczysława Poźniaka, Andrzeja Trajkowskiego i Michała Adamowicza za zbrodnię komunistyczną będącą jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości z art.158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej –

Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (w ramach wersji śledczej nr 1),

2/ponowne umorzenie śledztwa (jako odrębnego czynu) w części dotyczącej usiłowania zabójstwa Krzysztofa Raczkowiaka i Edwarda Kimela na podstawie art. 322 § 1 kpk (brak możliwości objęcia tych zbrodni wersją śledczą nr 1, jako zbrodni z art. 158 § 2 i 3 kk i art. 159 kk przy zast. art. 11 § 2 kk w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

3. Postanowieniem z dnia 26 sierpnia 2022r. podjęto umorzone śledztwo S.21.2002.Zk w części dotyczącej:

I znęcania się w okresie od 31 sierpnia do 1 września 1982 r. we Wrocławiu, w gmachu Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej przy pl. Muzealnym 2/4/6 funkcjonariuszy Milicji nad Mirosławem N., Janem W., Arturem H., Wiesławem K., Andrzejem W., Januszem Sz., Jerzym S., Jackiem M., Bogdanem Sz., Sławomirem N., Pawłem P., Waldemarem Sz., Krzysztofem L., Mirosławem K., Arturem P., Lechem Cz., Adamem B., Krzysztofem S., Władysławem G., Czesławem K., Henrykiem S., Dariuszem S., Piotrem W., Andrzejem H., Grzegorzem Z., Zbigniewem G., Jerzym B., Antonim D., Markiem Z., Wojciechem R.-N., Zbigniewem S., Andrzejem D., Waldemarem T., Piotrem P., Jarosławem N., Romanem W., Radosławem K., Zbigniewem S., Krystianem P., Tomaszem M., Edwardem B., Janem K., Andrzejem G. i innymi nieustalonymi osobami zatrzymanymi, polegającego na ich biciu pałkami po całym ciele w formie tzw. „ścieżek zdrowia” oraz znieważaniu słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

II znęcania się w okresie od 31 sierpnia do 6 września 1982 r. we Wrocławiu, w gmachu Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej przy ul. Witolda 38/40 funkcjonariuszy Milicji nad Mirosławem N., Arturem H., Markiem K., Tadeuszem K., Zbigniewem S., Andrzejem W., Januszem Sz., Zygmuntem T., Jackiem M., Jerzym G., Sławomirem N., Jerzym M., Pawłem P., Krzysztofem L., Arturem P., Józefem P., Mikołajem U., Krzysztofem S., Dariuszem S., Antonim D., Wojciechem R.-N., Andrzejem D., Piotrem P., Jarosławem N., Ryszardem S., Zbigniewem S. i innymi nieustalonymi osobami zatrzymanymi, polegającego na ich biciu pałkami po całym ciele w formie tzw. „ścieżek zdrowia” oraz znieważaniu słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonych i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

III znęcania się w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, w gmachu przy ul. Mazowieckiej 17 funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej nad Robertem K. i innymi nieustalonymi osobami zatrzymanymi, polegającego na ich biciu pałkami po całym ciele w formie tzw. „ścieżek zdrowia” oraz znieważaniu słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonych i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

IV znęcania się w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, w budynku Komendy Dzielnicowej MO Wrocław- Krzyki przy ul. Jaworowej 12 funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej nad Robertem K. i innymi nieustalonymi osobami zatrzymanymi, polegającego na ich biciu pałkami po całym ciele w formie tzw. „ścieżek zdrowia” oraz znieważaniu słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonych i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

V grożenia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu Romanowi W. przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej użyciem wobec pokrzywdzonego broni palnej w celu zmuszenia go do złożenia określonej treści wyjaśnień, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 167 § 1 d.k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

VI znęcania się w okresie od września do listopada 1982 r. we Wrocławiu, na terenie Zakładu Karnego przy ul. Kleczkowskiej funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej nad Ryszardem S. i innymi nieustalonymi osobami odbywającymi karę aresztu, polegającego na ich biciu pałkami po całym ciele w formie tzw. „ścieżek zdrowia” oraz znieważaniu słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonych i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

VII podrobienia we wrześniu 1982 r. we Wrocławiu, w siedzibie Komendy Wojewódzkiej MO, przez funkcjonariusza Milicji Obywatelskiej, w toku postępowania karnego prowadzonego przeciwko Janowi K., protokołu okazania go świadkom i stworzenia w ten sposób fałszywego dowodu mającego świadczyć o uczestniczeniu pokrzywdzonego w ulicznej demonstracji w dniu 31 sierpnia 1982 r. w celu skierowania przeciwko niemu ścigania o przestępstwo, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 270 § 1 k.k. i 235 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i w zw. z art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z

dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

VIII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Ziemowita, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Mirosława N. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

IX pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Sądowej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Artura H. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

X w sprawie pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Łęczyckiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Wiesława K. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XI pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Andrzeja W. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Kazimierza Wielkiego, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Jacka M. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XIII w sprawie pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Jerzego G. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co

stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XIV pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Podwale, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Waldemara Sz. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XV pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Dobrej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Stanisława M. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XVI pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Adama B. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XVII. pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Władysława G. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XVIII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy pl. 1 Maja, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Czesława K. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XIX pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Andrzeja H. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z

art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XX pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Dobrej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Grzegorza Z. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXI pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Legnickiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Zbigniewa S. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Zachodniej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Andrzeja D. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXIII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Jęczmiennej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Radosława K. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXIV pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Poznańskiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Zbigniewa S. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXV pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Długiej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Edwarda B. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. przestępstw z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXVI pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy pl. 1 Maja, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Jana K. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXVII pobicia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Dobrej, przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej Andrzeja G. i narażenia go na bezpośrednie niebezpieczeństwo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonego i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 158 § 1 k.k. i art. 2 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu,

XXVIII naruszenia w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, przy ul. Głogowskiej, przez funkcjonariuszy Milicji nietykalności cielesnej Alfredy Sz., przez kilkakrotnie uderzenie jej ręką w twarz, co stanowiło represjonowanie pokrzywdzonej i naruszenie praw człowieka, tj. o przestępstwo z art. 217 § 1 k.k. i art. 2 ust.1 i 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej- Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Podstawą podjęcia postępowania było przyjęcie, iż opisane wyżej przestępstwa wyczerpały znamiona zarówno zbrodni komunistycznych jak i zbrodni przeciwko ludzkości i nie nastąpiło przedawnienie ich ścigania.

Do czasu umorzenia śledztwa S.21.2002.Zk przesłuchano w charakterze świadków 75 osób zatrzymanych w trakcie tłumienia manifestacji, która miała miejsce w dniu 31 sierpnia 1982r. na terenie Wrocławia. Na podstawie ich zeznań ustalono, że znaczna część zatrzymanych nie brała udziału w demonstracji, a ich zatrzymania miały charakter losowy. Następnie na podstawie fałszywych oświadczeń składanych przez funkcjonariuszy ZOMO, którzy w dniach 1 i 2 września 1982r. dokonywali „rozpoznań” zatrzymanych, jako aktywnych uczestników manifestacji, wymienieni byli pozbawiani wolności poprzez ich internowanie lub tymczasowe aresztowanie we wszczynanych przeciwko nim postępowaniach karnych.

Wobec osób co, do których nie wdrożono postępowania karnego, inicjowane były postępowania w sprawach o wykroczenia.

Nadto wobec zatrzymanych stosowano przemoc fizyczną zarówno w formie tzw. „ścieżek zdrowia” jak i pobić i naruszeń nietykalności cielesnej w trakcie zatrzymań, przesłuchań, doprowadzania do cel.

Przesłuchano 134 ówczesnych funkcjonariuszy SB, MO, ZOMO, ROMO, NOMO biorących udział w tłumieniu manifestacji w dniu 31 sierpnia 1982r. we Wrocławiu oraz w czynnościach związanych z „okazywaniem” zatrzymanych i wdrażaniem przeciwko nim

postępowań karnych lub o wykroczenia.

Dokonano oględzin akt czterech postępowań karnych prowadzonych przeciwko zatrzymanym w dniu 31 sierpnia 1982r. uczestnikom manifestacji.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego przedstawiono zarzuty popełnienia zbrodni komunistycznych przewidzianych w art. 207 § 1 k.k. i z art.233 § 1 k.k. sześciu funkcjonariuszom.

Wyłączono do odrębnego postępowania materiały w sprawie składania fałszywych zeznań przez kolejnych siedmiu funkcjonariuszy MO, co do okoliczności zatrzymania pięciu osób pomówionych o udział w ulicznej manifestacji.

Podjęte śledztwo wymaga kontynuowania i uzupełnienia materiału dowodowego.

W pierwszej kolejności koniecznym jest przeprowadzenie czynności - kwerend archiwalnych zmierzających do ustalenia faktycznej liczby osób zatrzymanych podczas tłumienia manifestacji w dniu 31 sierpnia 1982r. we Wrocławiu, ustalenia ich tożsamości i wykonania z ich udziałem czynności procesowych. Z ogólnie dostępnych informacji wynika, że w proteście, potocznie nazwanym „Bitwą Wrocławską” wzięło udział kilkadziesiąt tysięcy osób, z czego zatrzymano ponad 600 osób. Do Kolegium ds. Wykroczeń skierowano ponad 400 wniosków o ukaranie, kilkadziesiąt osób odpowiadało przed sądami powszechnymi, część postępowań karnych umorzono na etapie postępowania przygotowawczego.

Z uwagi na upływ 48 godzinnego terminu zatrzymania i wobec braku podstaw do wdrożenia postępowania karnego, a w konsekwencji zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, zatrzymanych internowano do czasu wydania orzeczenia przez Kolegia ds. Wykroczeń.

Kontynuowane śledztwo zmierzać będzie do odnalezienia akt wszystkich postępowań w sprawach karnych, o wykroczenia, internowań zainicjowanych wobec osób zatrzymanych w dniu 31 sierpnia 1982r. Ich analiza oraz zeznania pokrzywdzonych pozwoli na ustalenie, co do ilu osób doszło do bezprawnego pozbawienia wolności, a następnie do podjęcia czynności zmierzających do pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców, w zakresie składania przez nich fałszywych zeznań oraz czynów z art. 234 i 235 k.k., tj. fałszywych oskarżeń i tworzenia fałszywych dowodów.

Kontynuowane będą również czynności zmierzające do ustalenia tożsamości funkcjonariuszy stosujących przemoc fizyczną wobec zatrzymanych.

Zbrodnie nazistowskie

1. Zbrodnie nazistowskie.

1. Śledztwo S 78.2017 Zn (poprzednia sygnatura Ds. 43/67), w sprawie zbrodni popełnionych w latach 1940-1945 na terenie obozu koncentracyjnego Gross Rosen i jego podobozów w Funfteichen (Miłoszyce), Ratowicach (Rattwitz), Breslau I i II, w Aslau, w Bunzlau I i II (Bolesławiec), w Niesky (Nisko), w Arbeitslager Breslau-Lissa, w Sieczce (Schätzke) i Bukolewie (Kurzbach) pow. Milicz, w Wałbrzychu i okolicy, w obozie pracy w Nowej Rudzie oraz Kunnsdorf, Endmannsdorf i obozów Zillertal i Cunnersdorf w Wizowie (Wiesau) pow. Bolesławiec, w Halbau (Iłowa pow. Żagań), w Goerlitz (Zgorzelec), w Langenbielau (Bielawa) w Pampitz (Pęcice) pow. Brzeg, w Skątecznie Średnim pow. Kłodzko, w Bautzen (Budziszyn), w Hundsfeld (Wrocław Psie-Pole), w Treskau (Owińska) w Namslau (Namysłowie), w Grulich, w Trzebieniu k/Bolesławca, w Neisse (Nysie), w Graffenert (Gorzanowie, pow. Bystrzyca Kłodzka), w Birnbaumel (Gruszczyce), w Lieben (Lubień pow. Legnica), w Falkenberg, Gellenau, Kaltenbrum, Kaltwasser i Marzdorf, w Kenigszelt (Jaworzyna Śląska), w Görnitz-Obermülle (Zgorzelec), w Dyhernfurth I, Dyhernfurth II (Brzeg Dolny) i Arbeitslager Walndenburg, a także Gassen (Jasień), Cieplicach, obozu usytuowanego między Pęcicami a Skarbimierzem, obozu karnego w Walimiu w obozie Wustegiersdorf i Marzbachtal, Gross-Koschen, w obozie w Kamiennej Górze (Nabendlager Landshut), w obozie Hartmannsdorf w Miłoszowie pow. Lubań, w obozie Schlesiersee-Schanzenbau w Sławie Śląskiej pow. Wschowa, w obozie Reichenau w Rychnowie koło Jabłonn, w filii obozu Gross Rosen w Graben (Grabina pow. Środa Śląska) oraz w czasie ich ewakuacji, polegających na działaniu na rękę niemieckiej władzy okupacyjnej poprzez branie udziału w dokonywaniu zabójstw osób spośród ludności cywilnej i jeńców wojennych, znęcaniu się na nimi i ich prześladowaniu, tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko - hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

30 sierpnia 2017 roku Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu podjęła wielotomowe śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych w latach 1940-1945 na terenie obozu koncentracyjnego Gross Rosen, polegających na działaniu na rękę niemieckiej władzy okupacyjnej poprzez branie udziału w dokonywaniu zabójstw osób spośród ludności cywilnej i jeńców wojennych, znęcaniu się nad nimi i ich prześladowaniu.

Postępowanie obejmuje zbrodnie popełnione w obozie głównym jak i jego licznych podobozach. Prowadzone przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu postępowanie dotyczy także zbrodni

popętnionych w czasie ewakuacji obozu głównego, jak i jego podobozów. Jednym z wątków śledztwa pozostają także eksperymenty pseudomedyczne prowadzone na więźniach.

Dotychczasowe ustalenia pozwalają stwierdzić, iż obóz, którego dotyczy śledztwo, powstał w 1940 roku, na terenie ówczesnej Rzeszy Niemieckiej, w miejscowości Gross Rosen, obecnie noszącej nazwę Rogoźnica, oddalonej 60 kilometrów od dzisiejszego Wrocławia.

Początkowo obóz stanowił filię KL Sachsenhausen. Umieszczani w obozie więźniowie wykonywali pracę w miejscowym kamieniołomie granitu. Jak wynika z dokumentacji obozowej, pierwszy transport przybył tam 2 sierpnia 1940 roku. Początkowo obóz nie był samodzielny, dopiero od 1941 roku obóz uzyskał status samodzielnego obozu koncentracyjnego.

Warunki życia w obozie, takie jak: prymitywne baraki mieszkalne, brak bieżącej wody czy kanalizacji, ciężka, wielogodzinna praca w kamieniołomie, głodowe racje żywnościowe, brak należytej opieki lekarskiej, nieustanne maltretowanie i terroryzowanie więźniów, zarówno przez załogę SS, jak i więźniów funkcyjnych, powodowały dużą śmiertelność. Obóz Gross-Rosen był postrzegany jako jeden z najcięższych obozów koncentracyjnych.

W 1944 roku, nastąpiła rozbudowa obozu Gross-Rosen. Specyfiki nabrał jego charakter, ponieważ powstały liczne filie, których liczbę szacuje się na około 100. Zlokalizowane były one na terenie obecnego Dolnego Śląska, Sudetów i Ziemi Lubuskiej. Ciekawostką może być fakt, iż 4 z podobozów znajdowały się w samym Breslau, czyli dzisiejszym Wrocławiu.

Do największych należały obozy: AL Fünfteichen w Jelczu, 4 obozy we Wrocławiu (Breslau), Dyhernfurth w Brzegu Dolnym, Landeshut w Kamiennej Górze oraz w zespół obozów Riese zlokalizowanych w Górach Sowich.

Jak wynika z materiałów udostępnionych przez Muzeum Gross Rosen w Rogoźnicy, w obozie macierzystym i jego filiach więziono w trakcie jego trwania 125 000 więźniów.

W obozie działał piec krematoryjny. Jeżeli chodzi o strukturę narodowościową więźniów, to do najliczniejszych grup w kompleksie Gross-Rosen należeli Żydzi, Polacy oraz obywatele byłego Związku Radzieckiego.

Szacunkowa liczba ofiar obozu Gross-Rosen wynosi około 40 000.

W obliczu nadchodzącego frontu rosyjskiego, nastąpił jeden z najtragiczniejszych okresów w dziejach tego obozu, jakim była jego ewakuacja. Miała ona miejsce w początkach 1945 roku. Z zima, głodu, wycieńczenia, jak i w wyniku egzekucji zginęło wiele tysięcy więźniów.

Dotychczas w skład obszernego materiału dowodowego wchodzi kilka tysięcy protokołów przesłuchań byłych więźniów obozu koncentracyjnego w Gross Rosen i jego podobozów. Ponadto materiał uzupełniają protokoły przesłuchań świadków zdarzeń, a także materiały dotyczące sprawców zbrodni, toczących się przeciwko nim postępowań sądowych, kopie dokumentacji obozowej, zdjęcia, szkice i inna zgromadzona dokumentacja.

Istotnym dla postępowania było uzyskanie w 2017 roku bazy dotyczącej funkcjonariuszy obozu koncentracyjnego Gross-Rosen. Baza funkcjonariuszy, w której odnotowano ponad 2000 rekordów, zawiera dane osobowe, w tym datę urodzenia poszczególnych funkcjonariuszy oraz dane o przebiegu służby i sprawowanej funkcji. Dane te są podstawą wniosku do Interpolu, o dokonanie ustaleń co do poszczególnych osób. Pozwala to na ustalanie jeszcze żyjących sprawców zbrodni, będącej przedmiotem śledztwa. Obecnie baza podlega uaktualnieniu, o nowo ustalone nazwiska funkcjonariuszy.

W ramach współpracy z Muzeum Gross Rosen w Rogoźnicy, uzyskano aktualną bazę byłych więźniów obozu koncentracyjnego Gross Rosen i jego filii, którą poddano modernizacji. Pozwala to na sprawne pozyskiwanie informacji o byłych więźniach, co istotne jest zarówno dla postępowania, jak i osób zainteresowanych losami bliskich lub historyków dla celów prac naukowych. Nieliczni z byłych więźniów nadal żyją, stanowiąc żywe świadectwo tamtych wydarzeń. Zostali oni niezwłocznie przesłuchiwani w charakterze pokrzywdzonych.

Baza ta pozwoliła także na wygenerowanie listy więźniów, którzy pełnili funkcje obozowe, a tym samym represjonowali współwięźniów i tworzyli aparat terroru. Dane zawarte w bazie, były podstawą do adekwatnego wniosku do Interpolu, celem dokonania ustaleń co do poszczególnych osób. Na obecnym etapie nie ujawniono osób żyjących.

W roku 2017 miało miejsce odkrycie dokonane w ramach prac archeologicznych prowadzonych na terenie Muzeum Gross-Rosen w Rogoźnicy. W dniach od 04 do 08 września 2017 roku oraz od 19 do 31 października 2017 roku, wykonano sondaż, w którym ujawniono szczątki ludzkie w łącznej liczbie 64. Prace prowadzone początkowo w trybie konserwatorsko-badawczym, zmieniły swój charakter. Kontynuowano je w terminie od 03 do 13 kwietnia 2018 roku.

Prace prowadzone były pod nadzorem referenta sprawy prokurator Katarzyny Książek, z udziałem lokalnej Policji z Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy, archeologów z Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, jak i biegłych z zakresu medycy sądowej i antropologii Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, w obecności dyrektora Muzeum Gross Rosen w Rogoźnicy-Janusza Barszcza.

W wyniku zintensyfikowanych prac w okresie od 03 kwietnia 2018 roku do 13 kwietnia 2018 roku odsłonięto i oczyszczono cały rów przeciwlotniczy.

W efekcie prac rozpoczętych we wrześniu 2017 roku, w rowie przeciwlotniczym ujawniono łącznie szczątki 92 osób i około 700 artefaktów.

Ujawnione szczątki przekazano do Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu, celem wydania opinii sądowo-medyczno-antropologicznej i jednocześnie zabezpieczenia materiału do badań genetycznych. W chwili obecnej zakończono kompleksowe badania i profilowanie ujawnionych szczątek. Obecnie przeprowadzane będą badania porównawcze obejmujące profile genetyczne wytypowanych osób, których bliscy zginęli w obozie Gross-Rossen. W chwili obecnej opiniowany jest profil dający ponad 90 % prawdopodobieństwo pokrewieństwa z ujawnioną osobą bliską.

Uzyskano opinię biegłego z zakresu fizykochemii dotyczącej substancji ujawnionych w trakcie prac na terenie Muzeum Gross-Rosen wykonywanych w okresie od 04 do 08.09.2017 i 19 do 31.10.2017 r.

W trakcie dotychczas prowadzonych prac ujawniono liczne artefakty. Część z nich stanowiła wyposażenie obozu, należące do więźniów, takie jak kubki, miski i łyżki. Część z emblematami Waffen SS, należała prawdopodobnie do załogi obozu. Część ujawnionych przedmiotów stanowi wyposażenie obozowego rewiru, jak na przykład fragmenty medycznych naczyń czy metalowa proteza. Do szczególnie cennych artefaktów, ze względu na możliwość identyfikacji indywidualnej lub grupowej należą: blaszki z wyrytymi napisami, guziki, podeszwy lub fragmenty butów i medaliki.

Wszystkie artefakty zostały poddawane konserwacji, a w zakresie ujawnionych przedmiotów uzyskano kompletną opinię biegłej.

W dniu 06 kwietnia 2018 roku w trakcie trwania prac, ujawniono przedmioty przypominające skorodowane puszkę z zawartością substancji nieznanego pochodzenia. W związku z uzasadnionym podejrzeniem, iż substancja mogłaby stanowić środek o nazwie Cyklon B, wdrożono procedury właściwe dla zagrożenia skażeniem chemicznym. Teren Muzeum zamknięto dla zwiedzających i wezwano jednostki straży pożarnej, w tym wyspecjalizowane w zwalczaniu tego rodzaju zagrożeń. Na miejsce zdarzenia wezwano także Pogotowie Ratunkowe, a przez Centrum Powiadomienia Ratunkowego we Wrocławiu powiadomiono Oddział Ostrych Zatrucí Szpitala im. Fieldorfa we Wrocławiu. Po pobraniu próbki materiału i przeprowadzeniu badań ustalono, iż ujawniona substancja w większości składa się z siarczanu wapnia. Zgodnie z dyamentem bezpieczeństwa służącym do określenia zagrożenia, stwierdzono, iż substancja nie stanowi zagrożenia dla środowiska i ludzi. Substancja nie wymagała zachowania specjalnych środków ostrożności poza

powszechnie obowiązującymi i nie wymagała jej zabezpieczenia w sposób specjalistyczny.

Z posiadanych materiałów historycznych, pozyskanych przez Muzeum Gross Rosen, wynika, iż rów przeciwlotniczy stał się miejscem złożenia szczątków zamordowanych więźniów w końcowym okresie działania obozu. Informacja ta pochodziła od byłego więźnia pochodzenia belgijskiego, który sprawował funkcje lekarza obozowego rewiru.

W chwili obecnej, wobec ujawnienia osób bliskich narodowości belgijskiej, spokrewnionych z więźniami obozu, którzy zginęli w czasie pobytu w KL Gross-Rosen, wystosowano do władz Belgii, Europejskie Nakazy Dochodzeniowe. Celem czynności, o które wnioskowano w ramach w/w międzynarodowej współpracy w sprawach karnych, jest przesłuchanie osób bliskich w charakterze pokrzywdzonych/świadków i pobranie od nich próbek materiału genetycznego, celem wykonania badań porównawczych, z profilami genetycznymi ofiar ujawnionych w grobie masowym. Czynności te podejmowane są w celu potencjalnej identyfikacji indywidualnej poszczególnych ofiar. We współpracy z Europolem ustaleni są kolejni krewni potencjalnych ofiar. Na obecnym etapie wynik poszukiwań jest negatywny.

W dniu 06 sierpnia 2018 r, podjęto postępowanie Ds. 5/68 dotyczące filii obozu Gross Rosen znajdującej się w ówczesnej miejscowości Gassen (Jasień) i połączono je do prowadzenia z postępowaniem S 78.2017 Zn. W okresie do 24 do 28 września 2018 roku przeprowadzono czynności zmierzające do ujawnienia i podjęcia szczątków znajdujących się na terenie byłego obozu. Czynności te przeprowadzono przy udziale biegłego z zakresu medycyny sądowej i antropologii, oraz pracowników Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, a także funkcjonariuszy Policji z KWP w Gorzowie Wielkopolskim, i jednostek podległych. Sprawne wykonanie czynności procesowych było możliwe dzięki współpracy z lokalnymi władzami i instytucjami ,w których władztwie znajduje się teren byłego obozu.

Ujawnione szczątki ludzkie przekazano do Zakładu Medycyny Sądowej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu. Uzyskano opinię medyczno-sądowo-antropologiczną oraz profil genetyczny szczątków. Ujawnione artefakty przekazano, powołanej w sprawie, biegłej z zakresu konserwacji zbytków, która dokonała ich konserwacji i przedłożyła stosowną opinię. Uzyskano opinię biegłego z zakresu fizykochemii dotyczącej substancji ujawnionych w trakcie prac na terenie byłego podobozu Gassen w Jasieniu w 2018 roku.

Ponadto w dniu 30 października 2018 r, podjęto postępowanie Ds. 19/67 w sprawie rozstrzeliwania i wieszania więźniów obozu w Cieplicach Śl., pow. jeleniogórski przez bliżej nieustalonych funkcjonariuszy Gestapo i „SS” w okresie drugiej wojny światowej tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia

1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko – hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.) i połączono je do prowadzenia z postępowaniem S 78.2017 Zn.

W dniu 30.10.2019 r. podjęto śledztwo w sprawach:

1. Ds.9/68 (Wz 2/12) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Opolu w sprawie mordów dokonanych na więźniach obozu usytuowanego między Pęcicami a Skarbmierzem w powiecie brzeskim , będącego filią obozu koncentracyjnego w Rogoźnicy tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)
2. Ds. 17/61 (Wz 42/11) w sprawie zbrodni popełnionych przez Johannesesa Hassenbroeka i innych członków załogi obozu koncentracyjnego Gross-Rosen tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)
3. Ds. 9/67 (Wz 43/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie obozu karnego w Walimiu istniejącego w czasie II wojny światowej przy budowie obiektów w Sowiej Górze i innych tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)
4. Ds. 4/69 (Wz 45/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie o zbrodnie w obozie Wustegiersdorf i Marzbachtal popełnione przez Dr Rindfleischa tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)
5. Ds. 94/71 (Wz 46/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych przez członków załogi obozu koncentracyjnego Gross-Koschen, należącego do kompleksu Gross-Rosen o zbrodnie popełnione w tym obozie od sierpnia 1944 do marca 1945 r. tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko – hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

6. Ds. 5/97 (Wz 47/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zamordowania jesienią 1943 r. w KL Gross-Rosen przez hitlerowców robotnika przymusowego Stanisława Klicha tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

7. Ds. 18/68 (Wz 49/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych w obozie w Kamiennej Górze (Nabenzlager Landshut) tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko - hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

8. Ds. 25/68 (Wz 50/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych w obozie Hartmannsdorf w Miłoszowie pow . Lubań w latach 1944-1945 tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko - hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

9. Ds. 9/71 (Wz 51/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych w obozie Reichenau w Rychnowie koło Jabłonny tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

10. Ds. 5/71 (Wz 52/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zamordowania w Środzie Śląskiej przez hitlerowskie oddziały SS wiosną 1945 r. 55 polskich i 7 radzieckich jeńców wojennych tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

11. Ds. 3/74 (Wz 53/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych w obozie Schlesiersee-Schanzenbau w Sławie Śląskiej pow. Wschowa w latach 1944-1945 tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

12. S.1/98 (Wz 54/11) Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we

Wrocławiu w sprawie zamordowania około 50ciu więźniów obozu Gross Rosen w styczniu 1945 przez hitlerowców w okolicy Gorzanowic koło Bolkowa 1945 tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

13. Ds 92/71 Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich we Wrocławiu w sprawie zbrodni popełnionych filii obozu Gross-Rosen w Graben (Grabina pow. Środa Śląska) tj. o przestępstwo z art. 1 pkt.1 dekretu z dnia 31 sierpnia 1944 roku o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz.U. Nr 69 poz. 377 z późn. zm.)

Podjęte śledztwa połączono do sprawy S 78.2017 Zn Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu, celem łącznego prowadzenia.

W związku z medialnymi informacjami dotyczącymi podjęcia śledztwa w sprawie S 78.2017 Zn OKŚZpNP we Wrocławiu, jak i wykonywanych prac, do tutejszej komisji zgłosiły się liczne osoby posiadające wiedzę w przedmiotowej sprawie, które zostały przesłuchane w charakterze świadków. W obecnym czasokresie przesłuchano kolejnych świadków w ramach czynności pomocy prawnej ,w Komisjach zgodnie z miejscem ich zamieszkania, jak i w tutejszej Komisji.

Za pośrednictwem Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie uzyskano listę osób ,które zgłosiły swój pobyt w KL Gross Rosen , jak i poinformowały o fakcie wykonywania z ich udziałem eksperymentów medycznych. Przesłuchano żyjących byłych więźniów oraz ujawnione żyjące osoby bliskie , na okoliczność pobytu ich bliskich w KL Gross-Rosen.

Ponadto przeprowadzono kwerendę w zasobach Archiwum IPN w Warszawie, dotyczącą kartoteki załogi KL Gross-Rosen.

Za pośrednictwem Komendy Głównej Policji uzyskano dane z Interpolu, dotyczące funkcjonariuszy byłego obozu. Informowano w głównej mierze o ich śmierci lub braku danych o miejscu pobytu. Wykonywane były czynności zmierzające od ustalenia żyjących sprawców zbrodni w obozie głównym i podobozach KL Gross-Rosen, w tym kwerenda w Archiwum Berlin Lichterfelde w Berlinie i czynności, o których realizację zwrócono się do władz Niemiec. W chwili obecnej nie ujawniono żyjących sprawców zbrodni.

Obecnie głównym celem śledztwa, pozostaje weryfikacja ujawnionych i sprofilowanych szczątków ludzkich poprzez porównawcze badania genetyczne, z wytypowanymi osobami bliskimi. Typowanie osób do badań porównawczych

dokonywane jest na podstawie informacji o ich bliskich ,którzy byli więźniami obozu Gross Rosen, zeznań dotyczących okoliczności śmierci oraz danych z bazy więźniów Muzeum Gross-Rossen. Celem i kierunkiem podjętego postępowania pozostaje nadto zweryfikowanie danych funkcjonariuszy i więźniów funkcyjnych – pełniących służbę w obozie głównym i jego filiach, ustalenie żyjących sprawców zbrodni i pociągnięcie ich do odpowiedzialności karnej. Konieczne pozostaje także zweryfikowanie danych osób osadzonych w obozie głównym i podobozach oraz kompleksowe ustalenie zasad organizacji i funkcjonowania KL Gross Rosen i jego filii, okoliczności pozbawienia życia więźniów, pełnej liczby ofiar, systemu pracy przymusowej, eksperymentów paramedycznych i doświadczeń prowadzonych na więźniach oraz okoliczności dotyczących likwidacji obozu i jego filii. Konieczne jest także ustalenie i zweryfikowanie wyników prawomocnie zakończonych postępowań sądowych, dotyczących poszczególnych funkcjonariuszy, toczących się zarówno przed sądami polskimi, jak i niemieckimi.

Z uwagi na powyższe, postępowanie S. 78.2017 pozostaje w toku.

2. **Śledztwo S. 39.2021.Zn w sprawie zbrodni wojennej, stanowiącej jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości, polegającej na zabójstwie trzech jeńców wojennych dokonany w lutym 1945r. w Wierzbowej przez funkcjonariuszy III Rzeszy Niemieckiej, co stanowiło naruszenie prawa międzynarodowego oraz poważne prześladowanie pokrzywdzonych z powodu ich przynależności do określonej grupy politycznej - tj. o przestępstwo z art. 123 §1 pkt 3 k.k. zw. art. 3 Ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2021r. poz. 177 - tekst jednolity. Przedmiotowe śledztwo wszczęto w następstwie wyników prac poszukiwawczych Biura Poszukiwań i Identyfikacji Instytutu Pamięci Narodowej, prowadzonych w Wierzbowej pow. Bolesławiec, mających na celu odnalezienie miejsc pochówku jeńców wojennych pozbawionych życia w lutym 1945 roku. Osoby poszukiwane, to trzech żołnierzy alianckich, którzy byli jeńcami niemieckiego podobozu Arbeitskommando 10001 (filia Stalagu VIII A w Görlitz - Zgorzelcu).**

W dniu 17 sierpnia 2021r. Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu została powiadomiona o ujawnieniu w trakcie prac w Wierzbowej szczątków ludzkich.

W przebiegu śledztwa powołano biegłych z zakresu medycyny sądowej, przy udziale których w dniu 18 sierpnia 2021r. w Wierzbowej dokonano wstępnych oględzin ujawnionych szczątków ludzkich.

W dalszym toku postępowania uzyskano opinię biegłych z Pracowni Genetyki

Sądowej Zakładu Technik Molekularnych UM we Wrocławiu, którzy oznaczyli profile genetyczne próbek pobranych z dwóch szkieletów.

Jak wynika z opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej UM we Wrocławiu ujawnione szczątki ludzkie, to niekompletne szkielety pochodzące od dwóch osób. U jednej z nich stwierdzono zmiany urazowe, które wskazują, że najbardziej prawdopodobną przyczyną śmierci były obrażenia głowy. Odnalezione szczątki mogą należeć do jeńców wojennych z okresu II wojny światowej.

W ramach sprawy S. 39.2021. Zn dokonano oględzin zabezpieczonych przedmiotów oraz powołano biegłego z zakresu archeologii, w celu poddania konserwacji wytypowanych artefaktów i ustalenia treści widniejących na nich zapisów (wizerunków). Przesłuchiwane są w charakterze świadków osoby, które mogą posiadać informacje w sprawie, w tym w zakresie okoliczności śmierci jeńców niemieckiego podbozu Arbeitskommando 10001 oraz ich danych osobowych.

Jak wynika ze sporządzonej opinii (ekspertyzy) biegłego z zakresu archeologii na guzikach dwuwarstwowych ujawniono wizerunki lwa i jednorożca. Są to guziki pochodzące z mundurów brytyjskich żołnierzy lub oficerów General Service Corps (GSC).

Pracownicy Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN przeprowadzili w dniach 1 - 12 sierpnia 2022r. w miejscowości Wierzbowa pow. Bolesławiec poszukiwania mające na celu odnalezienie miejsc pochówku jeńców wojennych zaginionych w lutym 1945r. Prace te stanowiły kontynuację czynności realizowanych w sierpniu 2021 roku. Wynik ich był jednak negatywny.

W przebiegu postępowania uzyskano między innymi tłumaczenie pisma Ambasady Rosji w Polsce z dnia 15 kwietnia 2002r., z którego wynika, iż na podstawie dokumentów Archiwum Muzeum Wojenno - Medycznego Ministerstwa Obrony Federacji Rosyjskiej stwierdzono, że w dokumentach 104 Gwardyjskiego Samodzielnego Przyfrontowego Punktu Ewakuacyjnego (szpital polowy) figuruje historia choroby Lesliego McIver, angielskiego jeńca wojennego (*w niemieckim obozie koncentracyjnym*). Wymieniony przebywał na leczeniu od 13 lutego 1945r. z powodu ran odłamkowych. W dniu 14 lutego 1945r. zmarł.

Centralne Muzeum Jeńców Wojennych powiadomiło, że w wyniku przeprowadzonej kwerendy nie dodnaleziono dokumentów dotyczących funkcjonowania w okresie II wojny światowej niemieckiego obozu pracy - Arbeitskommando 10001, zlokalizowanego w obrębie wsi Wierzbowa.

W dalszym przebiegu śledztwa ustalono, że na terenie Nowej Zelandii zamieszkuje

krewna zmarłego więźnia Lesliego McIver. Sporządzono wniosek o udzielenie pomocy prawnej, polegający na przesłuchaniu w charakterze świadka tej osoby. Wniosek ten przesłało do Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Nowej Zelandii, celem jego przekazania właściwym organom Nowej Zelandii. Aktualnie nie można określić terminu przeprowadzenia tej czynności, a zatem śledztwo o sygn. S. 39.2021. Zn zawieszono.

Zbrodnie ukraińskie

Brak w toku (wszystkie sprawy prawomocnie ukończono).